

EĞİTİM VE BİLİM BAKANLIĞI
EĞİTİMİ GELİŞTİRME BÜROSU



Öğretim Programı

Türkçe
VII sınıf

Üsküp, 2023

ÖĞRETİM PROGRAMI HAKKINDA TEMEL BİLGİLER

Ders	Türkçe
Öğretilecek konunun türü/kategorisi	Zorunlu
Sınıf	VII (yedinci)
Öğretim programındaki konular/alanlar	• Dil ve iletişim • Edebiyat, İfade ve Yaratıcılık • Medya Okuryazarlığı
Ders sayısı	Haftada 4 ders / Yılda 144 ders
Görsel Araç, Gereç ve Materyaller	• Sınıf için gerekli teknik donanım: elektronik tahta, okul panosu, bilgisayar teknolojisi, yazıcı. • Öğrenme araç-gereç ve materyal kaynakları: fotoğraflar, resimler, posterler, kitaplardan posterler, öğretim materyalinin diyagramları ve gösterimleri, panolar, sözlükler, imla kılavuzu, ansiklopediler, kitaplar, eğitim yazılımları, anlatım kayıtları, görsel-ışitsel kayıtlar. • Sınıf kütüphanesi, okul kütüphanesi. • Açıklama: Öğretim, sabit sınıfa gerçekleşir ise, sınıf içinde drama köşesi, sanat-edebiyat köşesi, gazeteci köşesi, sınıf kitaplığı için bir yer düzenlenmesi önerilir.
Normatif öğretim kadrosu	Dokuz yıllık ilköğretimin VII. sınıfında Türkçe dersi öğretimi Türk Dili ve Edebiyatı/Eğitim Bölümü Programını tamamlamış kişi tarafından gerçekleştirilebilir: • Filoloji Fakültesi, Türk Dili ve Edebiyatı Eğitim Bölümü, VII/1 veya 240 AKTS

ULUSAL STANDARTLARLA İLİŞKİSİ

Öğretim programında sunulan öğrenme kazanımları, “**Dil Okuryazarlığı**” alanında yazılmış yeterliliklerin kazanılmasına yönlendirmektedir.

<i>Öğrenci şunları bilir ve kabul eder:</i>	
I- A.1	Farklı iletişim durumlarındaki düşüncelerini, duygularını, bilgilerini ve tutumlarını ana dilinde farklı amaçlarla ifade etmeyi ve aktarmayı bilir/uygular;
I-A.2	Farklı yazılı anlatım biçimlerini bilir/uygular ve kullanır: edebi (şiir, kısa öykü, sunum / konuşma, edebi deneme, günlük vb.) ve edebi olmayan (tematik makale, raporlama, talep, basın bildirisi, reklam vb.);
I-A.3	Görüşlerini argümanlarla ifade ederek eleştirel ve yapıcı bir diyalog başlatmayı bilir;
I- A.4	Standart dil (eğitim, öğretim ve yazı dili olarak kullanılan), sözlü ve yazılı anlatımda dil bilgisi ve yazım kurallarına dikkat ederek günlük hayatta kullanmayı bilir/uygular;
I- A.6	Ana dilin temel özelliklerini (alfabe, tarih, lehçeler vb.) ve diğer dillerle olan benzerlik ve farklılıkları bilir/uygular.
I- A.8	Sesli mesajların içeriğini anlamak: Mesajlardaki bilgileri çıkarabilmek, analiz edebilmek, değerlendirebilmek/değerlendirebilmek ve özetleyebilmek ve bunları (yazılı ve sözlü) kendi sözcükleriyle ifade edebilmek;
I- A. 9	Yazılı bir metnin içeriğini anlar: mesajlardan bilgileri ayırma, analiz etme, değerlendirme ve özetleyebilme çalışmalarını yapar ve aynılarını kullanarak (yazılı ve sözlü olarak) kendi kelimeleri ile ifade etmeyi bilir;
I-A.10	Görsel olarak sunulan içerikleri (diyagramlar, tablolar ve grafikler, resimler, animasyonlar vb.) anlar: görsel olarak sunulan içerikleri ayırır, analiz eder, değerlendirir, özetler ve açıklar (yazılı ve sözlü olarak) ;
I-A.11	Edebi eserlerin vermek istediği mesajı anlar, aynı zamanda mesajların üslup ve estetik unsurlarını belirlemeyi ve analiz etmeyi bilir.
I- A. 12	Farklı kaynaklardan ve medyadan gelen bilgileri kullanır ve sunulan bilgilerin kaynağını, bağlamını, amacını ve güvenilirliğini dikkate alarak eleştirel bakış açısıyla mesajlara ve bilgilere yaklaşmayı bilir/uygular.
<i>Öğrenci şunları anlar ve kabul eder:</i>	
I- B.1	İçerik ve kişinin kendi fikrini ifade etme şekli, iletişimin sürdürülmesine ve geliştirilmesine katkıda bulunabilir, ancak aynı zamanda yanlış anlaşılmalara ve çatışmalara da neden olabileceğini anlar/kabul eder;

I- B.2	Dilin farklı bağlamlarda ve ortamlarda, farklı şekillerde kullanılması, etkili iletişim ve etkileşimin sağladığını (iletişimin kiminle gerçekleştiğini her zaman akılda tutarak) anlar/kabul eder;
I- B.3	Farklı içerik ve yapıya sahip metinler okunarak okuryazarlık gelişir, kendine ve dünyaya daha geniş bir bakış açısı oluşur, zorunluluk ve zevkten dolayı yazma teşvik edilir;
I- B. 4	İçerik ve kişinin kendi fikrini ifade etme şekli, iletişimin sürdürülmesine ve geliştirilmesine katkıda bulunabilir, ancak aynı zamanda yanlış anlaşılmalara ve çatışmalara da neden olabileceğini anlar/kabul eder;
I- B. 5	Ana dilde okumak ve kendini ifade etmek, yaratıcılığın ve eleştirel düşünmenin geliştirilmesi ve teşvik edilmesi açısından önemlidir;
I- B.6	Ana dil bilgisi diğer tüm alanlarda (öğretim programı konuları) öğrenmenin ve bilgi edinmenin temelidir;
I- B.7	Anadilini bilmek etnik kimliğin en önemli dayanaklarından biridir.

Öğretim programı ayrıca Ulusal Standartların aşağıdaki alanlarında ilgili yeterlilikleri de içermektedir: **“Dijital Okuryazarlık”, “Kişisel ve Sosyal Gelişim”, “Toplum ve Demokratik Kültür” ve “Sanatsal İfade ve Kültür”**.

Dijital Okuryazarlık

Öğrenci şunları bilir ve yapabilir:

IV-A.1	Bilinen ve yeni dijital cihazların olasılıklarını araştırmak ve karşılaştırmak ayrıca belirli bir ihtiyaç ve duruma en uygun olanları bağımsız olarak değerlendirmek, seçmek ve kullanmak;
IV-A.2	Bir görevi çözmek, ihtiyaç duyduğu programları seçip kurmak, koruma programlarını kullanmak ve dijital cihazların ve ağların işleyişindeki rutin sorunları çözmek için BİT'in ne zaman ve ne şekilde etkili kullanımının gerekli olduğunu değerlendirmek;
IV-A.3	Dijital ortamda farklı cihaz ve ağlarda içerikleri kısıtlamak ve güvenli bir şekilde saklamak ve paylaşmak için farklı yöntemler kullanmak;
IV-A.4	Bir sorunu analiz etmek, bunun araştırılması ve çözümü için bir fikir ve plan geliştirmek ve BİT'in ne zaman ve ne için kullanılacağını planlamak için başkalarıyla iş birliği içinde olmak;

IV-A.5	Hangi bilgilere ihtiyaç duyduğunu belirlemek, dijital verileri, bilgileri ve içeriği bulmak, seçmek ve indirmek için bilişim teknolojilerini kullanmayı bilir;
IV-A.6	Farklı veri işleme araçlarını seçmek ve kullanmak, verileri analiz etmek ve kullanım kurallarına uygun olarak farklı şekillerde sunmak;
IV-A.7	Uygun BİT iletişim araçlarını seçer ve kullanır, bilgileri güvenli bir şekilde paylaşır, çevrimiçi projelerde, sosyal etkinliklerde veya kişisel kullanım için başkalarıyla iletişim kurar ve iş birliği yapar;
IV-A.8	Dijital içeriği, eğitimsel ve sosyal ağları güvenli ve sorumlu bir şekilde kullanır;
IV-A.9	Çok kültürlü dijital alanda başkalarıyla iletişim kurarken, farklı katılımcılara saygı duyar ve dijital alanda yasal, kültürel ve etik davranış normlarına uyar;
IV-A.10	Dijital kimliğine, güvenliğine ve itibarına dikkat eder ve gizlilik politikalarına saygı gösterir;

Öğrenci şunları anlar ve kabul eder:

IV-B.1	Dijital okuryazarlık ile günlük yaşamı için gerekli- öğrenmeyi, yaşamı ve işi kolaylaştırma, iletişimin, yaratıcılığın ve yeniliğin genişlemesine katkıda bulunduğunu bilir. Eğlence için çeşitli fırsatlar sunarak eğlenceli dakikalar geçirebileceğini anlar/kabul eder;
IV-B.2	Dijital ortamda farklı cihaz ve ağlarda içerikleri kısıtlamak ve güvenli bir şekilde saklamak ve paylaşmak için farklı yöntemler kullanmak;
IV-B.3	Bir sorunu analiz etmek, bunun araştırılması ve çözümü için bir fikir ve plan geliştirmek ve BİT'in ne zaman ve ne için kullanılacağını planlamak için başkalarıyla iş birliği içinde olmak;
IV-B.4	Dijital alanda kimlik, mahremiyet ve duygusal güvenliğin korunması gerektiğini bilir, nefret söylemi ve siber şiddet kullanmamak ve dijital topluluklarda iletişim kurallarına ve normlarına saygı duymak önemli olduğunu bilir ve aynılarını kabul eder;
IV- B.5	Dijital ortamda var olan bilgiler etik olarak, tanımlanmış kurallara göre ve insanların iyiliği için kullanılmalıdır.

Kişisel ve sosyal gelişim

Öğrenci şunları bilir ve yapabilir:

VA.4	Kendi yeteneklerini ve başarılarını (güçlü ve zayıf yönleri dahil) değerlendirir. Kendi başarılarının gelişmesini ve ilerlemesini sağlayacak öncelikleri belirlemeyi bilir;
VA.5	Kendi içindeki ve başkalarındaki duyguları tanır, farklı durumlarda kişinin kendi duygusal tepkilerinin sonuçlarını algılar ve duygularla başa çıkmak için uygun stratejiler uygular;
VA.6	Öğrenme ve kendini geliştirme için hedefler belirler ve bunlara ulaşma yolunda ortaya çıkan zorlukların üstesinden gelmek için çalışır;
VA.7	Gelecekte öğrenmelerini kolaylaştırır ve kendi davranışlarını ayarlamak için kendi deneyimlerini uygular;
VA.8	Kendi zamanını, belirlenen hedeflere verimli ve etkin bir şekilde ulaşmasını ve kendi ihtiyaçlarını karşılamasını sağlayacak şekilde organize etmek;
VA.9	Kendi eylemlerinin ve başkalarının eylemlerinin kendisi ve başkaları için sonuçlarını öngörmek;
VA.10	Kendi ve başkalarının eylemlerinde doğru ve yanlış değerlendirirken etik ilkeleri uygular ve özelliklerini ortaya çıkarır (dürüstlük, adalet, saygı, sabır, özen, nezaket, minnettarlık, kararlılık, cesaret ve öz disiplin gibi);
VA.13	Başkalarıyla iletişim kurar ve kendini duruma uygun şekilde açıklamayı bilir;
VA.14	Aktif dinleyen ve uygun şekilde karşılık veren, başkalarına empati ve anlayış gösteren ve kendi kaygılarını ve ihtiyaçlarını yapıcı bir şekilde ifade etmeyi bilir;
VA.15	Ortak hedeflere ulaşmak için başkalarıyla iş birliği yapar, kendi görüşlerini ve ihtiyaçlarını başkalarıyla paylaşır. Başkalarının görüş ve ihtiyaçlarını dikkate almayı bilir;
VA.17	Kendileri için geri bildirim ve destek ister, aynı zamanda başkalarının yararına yapıcı geri bildirim ve destek sağlamayı bilir;

VA.19	Sonuç çıkarmak ve rasyonel kararlar almak için önerilerde bulunur, çeşitli olasılıkları göz önünde bulundurur ve sonuçlarını öngörür;
VA.21	Kendi öğrendiklerini analiz eder, değerlendirir ve kendi öğrendiklerini geliştirmeyi bilir;

Öğrenci bunu bilir ve kabul eder.

V-B.1	Kişinin kendi vücuduna iyi bakması ve düzenli olarak fiziksel aktiviteler yapması, fiziksel ve zihinsel sağlığın sağlanması için önemli bir koşuldur;
V-B.2	Kişinin kendi kimliğini fark etmesi özgüveninin güçlenmesine ve kişisel gelişimine katkıda bulunur;
VB.3	Kişinin kendi başarıları ve refahı büyük ölçüde ortaya koyduğu işe ve elde ettiği sonuçlara bağlı olduğunu anlar/kabul eder;
V-B.4	Yaptığı her eylemin kendisi veya çevresi için sonuçları olacağını kabul eder;
V-B.7	İnisiyatif, ısrar, azim ve sorumluluk, görevleri yerine getirmek, hedeflere ulaşmak ve günlük durumlardaki zorlukların üstesinden gelmek için önemlidir;
V-B.8	Başkalarıyla etkileşim iki yönlüdür- tıpkı başkalarının kendi çıkarları ve ihtiyaçlarından memnun olmalarını talep etme hakkına sahip olduğu gibi, kendi çıkarlarını ve ihtiyaçlarını karşılamaları için başkalarına yer verme sorumluluğu olabileceğini anlar/kabul eder;
V-B.9	Geri bildirim istemek ve yapıcı eleştiriyi kabul etmek, bireysel ve sosyal düzeyde kişisel ilerlemeye yol açacağını anlar/kabul eder.

Toplum ve demokratik kültür:

Öğrenci şunları bilir ve yapabilir:

VI-A.3	Kendi bakış açısını formüle etmek ve tartışmak, diğer insanların bakış açılarını dinlemek ve analiz etmek ve aynı fikirde olmadığı durumlarda bile onlara saygılı davranmak;
VI-A.5	Herhangi bir gerekçeyle (cinsiyet ve etnik köken, yaş, yetenekler, sosyal statü vb.) insanlar arasındaki farklılıkları;
VI-A.6	Kendisi ve başkaları arasında klişelerin ve önyargıların varlığını kabul eder ve ayrımcılığa karşı kendi görüşlerini ifade etmeyi bilir;
VI-A.7	Sözlü ve fiziksel şiddetin olumsuzluklarını tanır, şiddetin sonuçlarını algılar ve buna karşı çıkmayı bilir;

VI-A.8	Toplumdaki insanları neyin birleştirdiğini ve neyin ayırdığını görmek, herkesin ihtiyaç ve çıkarlarını dikkate alarak toplumun ilerlemesine katkıda bulunmanın yollarını bulur;
VI-A.9	Toplumdaki savunmasız grupları tanımak, insani ve gönüllü faaliyetlere katılmak ve desteklemek;
VI-A.17	Kamuoyu üzerindeki etkisini analiz etmek ve kendi görüşlerini temel alacak güvenilir bilgi kaynaklarını seçmek.

Öğrenci şunları anlar ve kabul eder:

VI-B.2	Çocuklar da dahil olmak üzere tüm insanlar, ihtiyaç ve ilgi alanlarına ilişkin fikir ve görüşlerini açıklama ve karar alma süreçlerine katılma hakkına sahiptir.
--------	--

Teknik, teknoloji ve girişimcilik

Öğrenci şunları bilir ve yapabilir:

VII-A.9	Önceden benimsenen ve verilmiş kurallara göre ve tüm ekip üyelerinin rolünü bilir/anlar ve yaptıkları katkılara saygı göstererek ekip çalışmasına aktif bir şekilde katılır.
---------	--

Sanatsal ifade ve kültür

Öğrenci şunları bilir ve yapabilir:

VIII-A.1	Kültürün tüm alanlarından (edebiyat, müzik, görsel sanatlar, sahne sanatları, dekoratif sanatlar, mimari, tasarım) farklı sanatsal ifade biçimleri hakkında bilgi sunar;
VIII-A.2	Değerlerin gelişimi üzerindeki etkilerini belirlemek;
VIII-A.3	Sanatsal veya diğer yaratıcı ifade biçimlerini (bireysel veya toplu) kullanarak kendi fikirlerini, deneyimlerini ve duygularını ifade eder/uygular;
VIII-A.4	Kendi veya başka kültürlere ait başkalarının yarattığı sanat ürünlerinde ifade edilen fikir, deneyim ve duyguları yorumlamayı bilir;
VIII-A.5	Edebiyat ve görsel sanatlar, müzik, dans ve diğer kültürel ürünler aracılığıyla kendi kültürleri ve farklı ifade biçimleri hakkında bilgi edinir ve paylaşarak uygular;

VIII-A.6	Kişinin kendi kültürü ile daha dar ve daha geniş çevresindeki diğer kültürler arasındaki farkları ve benzerlikleri tespit edebilmesi ve bunların bağlantı ve karşılıklı bağımlılığını analiz edebilmesi;
VIII-A.9	Ait olduğu kültürün (gelenek ve din dahil) kimliğinin ve dünya görüşünün oluşumunu nasıl etkilediğini tanıma ve açıklama;
VIII-A.10	Kendi çevresinde ortaya çıkan diğer kültürel grupların üyelerine yönelik kalıp yargıları ve önyargıları belirlemek ve sorgulamak.

ÖĞRENME KAZANIMLARI

Öğretim Alanı: **DİL (DİL BİLGİSİ) ve İLETİŞİM**

Ders sayısı: 70

Öğrencilerin derste öğrendiklerini içinde yaşadıkları sosyokültürel ve çevresel durumlarla ilişkilendirmelerine imkân sağlayan, aktif olarak katılabilecekleri etkinlik ve çalışmalara yer verilmelidir. Bu tarz etkinlik ve çalışmalar öğrenmeyi daha anlamlı ve kalıcı kılacak, öğrencilerin öğrenmeye karşı olumlu tutum geliştirmelerine katkı sağlayacaktır. Öğrencilere, dilimizin dünya dilleri arasında önemli bir konumda olduğunu fark edebilmeleri, dinlediklerini/izlediklerini, okuduklarını tam ve doğru olarak anlayabilmeleri, dinlediklerini/izlediklerini, duygu ve düşüncelerini, okuduklarını, öğrendiklerini, düşünüp tasarladıklarını amaca uygun olarak sözle veya yazıyla anlatabilmeleri ve kendilerini rahat ifade edebilmeleri için yer verilmelidir. Ayrıca, söz varlığını zenginleştirebilmeleri, Türk dilinin kurallarının farkına vararak Türkçeyi doğru, güzel ve etkili kullanmaya özen gösterebilmeleri, Türk kültürünün yer aldığı metinler aracılığıyla millî değerleri tanıyabilmeleri, bulunduğu yaşam yeri arasındaki dil farklılığından doğabilecek iletişim güçlüklerine çözüm önerilerinde bulunabilmeleri amaçlanmaktadır.

Kazanımlar:

Öğrenci:

1. Dil ailelerinin oluşumunu açıklar. Türkçenin dünya dilleri arasındaki yerini bilir.
2. Türk dilinin tarihî gelişimini dönemlere ayırır.
3. Standart dilin resmi olmayan bir biçimi olarak yerel dili (lehçeleri) standart Türk dilinden ve konuşma dilinden (sözlü ve yazılı) ayırt eder.
4. Türkçedeki ses uyumlarının oluşumunu kavrar. Sert ve yumuşak ünsüzleri doğru telaffuz eder ve yazar.
5. Ses harf ilişkisini kavrar. Vurgu ve vurgu çeşitlerini bilir. Anlamlarına göre eş anlamlı (anlamdaş), zıt (karşıt) ve eş sesli kelimeleri kullanarak söz varlığını geliştirir.
6. Adların oluşlarına göre, verilmesine göre ve sayılarına göre ayırabilir ve kavrar.
7. Varlıkların özelliklerini belirten sözcükleri ayırt etmede ön adlardan önce yazıldığını kavrar (sıfat).
8. Zamir çeşitlerini bilir, konuşurken ve yazarken kişi/şahıs zamirlerinin, doğru kullanır.
9. Eylemleri ve anlam özelliklerini kavrar. Yapılarına göre eylemleri (basit, türemiş ve birleşik eylemler) kullanır.
10. Eylemlerde üç temel zamanı (geçmiş, şimdiki ve gelecek) ve eylemlerde üç temel kişiyi bilir.

11. Cümlelerin kavramı, içeriği ve özelliğini kavrar. Anlamlarına, yapılarına, yüklemine göre cümleleri bilir.
12. Cümle öğelerini (özne, yüklem, nesne ve tümleç) bilir ve temel ve yardımcı öğeleri ayırt eder.
13. Noktalama işaretlerini doğru yazar ve yerinde kullanır, yazılı iletişimde imla işaretlerini doğru şekilde uygular;
14. Dinler ve anlayarak okur. Metin yazarken farklı kaynaklardan gelen verileri doğru bir şekilde kullanır.
15. Soruları yanıtlar, başka sözcüklerle ifade eder, alıntılar yapar ve metnin bazı kısımlarını ve metnin tamamını açıklar.

Konular (ve kavramlar):	Ölçme ve Değerlendirme Standartları:
Dil bilimi Dilin iletişimdeki işlevi; İşaret sistemi olarak dil.	- Dili iletişim için kullanılan bir işaret sistemi olarak açıklar. - Dili, dil birimlerinin sistemi olarak açıklar. - Lehçe dilinin standart dilden nasıl farklı olduğunu listeler, günlük iletişimde lehçeyi ve standart dili tanıtır. - Yazı dilini konuşma dilinden ayırır ve aralarında karşılaştırma yapar. - Yazı dili ve yöre edebi dili ayırt eder aralarındaki farkları sezer. - Diller, sosyal, kültürel veya siyasi sebeplerden dolayı tarihî süreç içerisinde bazı değişimler geçirir. Bu değişiklikler sonucunda dillerin hem konuşmada hem de yazıda bazı farklı şekilleri ortaya çıktığını bilir. - Bu değişimler ile ilgili temel kavramlar ve bunların tanımlarını bilir: Lehçe: Bir dilin tarihsel, bölgesel, siyasal sebeplerden dolayı ses, yapı ve söz dizimi özellikleriyle ayrılan kollarıdır. Şive: Bir dilin, bilinen tarihî seyri içinde ayrılmış olup bazı ses ve şekil farklılıkları gösteren kollarıdır. Ağız: Aynı dil içinde ses, şekil, söz dizimi ve anlam bakımından farklılıklar gösterebilen, belli yerleşim bölgelerine veya sınıflara özgü olan konuşma dilidir.
Dil ailelerinin oluşumunu açıklamak. Türkçenin dünya dilleri arasındaki yerini belirtmek.	- Dil ailelerini ve yapı ve köken bakımından dilleri bilir. - Hint-Avrupa dilleri, Hami-Sami dilleri, Çin-Tibet dilleri, Altay dillerini bilir ve sayar. - Dil ailelerinin oluşumunu ve köken bakımından dünya dillerinin nasıl gruplandırıldığını açıklar. - Yapı bakımından dünya dillerinin nasıl gruplandırıldığını açıklar. - Türkçe'nin köken ve yapı bakımından dünya dilleri arasındaki yerini belirler. - Türkçe'nin dünya dilleri arasındaki yerini belirler.

	• Türk dilinin tarihî gelişimini dönemlere ayırır. • Türk dilinin dönemlerini araştırır, her dönemin ayırıcı özelliklerini belirler.
Ses bilgisi • Ses harf ilişkisini kavramak; • Vurgu ve vurgu çeşitlerini bilmek. • Okuma, sözlü anlatım ve konuşma sırasında kelimeleri doğru vurgular ve aksanlı heceyi vurgulamak. • Tek heceli, iki heceli, üç heceli ve çok heceli kelimelerde vurguyu doğru şekilde açıklamak.	• Türkçenin en önemli özelliklerinden olan büyük ve küçük ünlü uyumunu kavrar. • Türkçeyi diğer dillerden farklı yapan özelliklerinden hece, kaynaşma, diftong, hece düşmesi, ulama, aşınma, vurgu ve tonlamayı kavrar. • Vurgu ve vurgu çeşitlerini bilir. • Okuma ve sözlü anlatımda vurgulanan heceyi sesli olarak vurgular. • Standart dilin vurgusundan farklı olan Türkçe şiveli sözlerden örnekler verir. • Okuma, sözlü anlatım ve konuşma sırasında kelimeleri doğru vurgular ve aksanlı heceyi vurgular. • Tek heceli, iki heceli, üç heceli ve çok heceli kelimeleri vurgu işaretiyle doğru şekilde işaretler.
Yapı bilimi (Dil bilgisinde, kelimelerin yapısını, türeme yollarını ve çekim biçimlerini inceleyen kolu, yapı bilgisi, morfoloji) • Adlar (adlarda tekil ve çoğul, topluluk isimleri, basit adlar, türemiş adlar, birleşik adlar) • Adların oluşlarına göre, verilmesine göre ve sayılarına göre ayırır ve kavrar. • Sıfatlar (anlamına göre sıfatlar, yapılarına göre sıfatlar) • Kişi, işaret, belgisiz ve soru adillerini (zamirlerini) ayırt eder. Konuşma ve yazıda doğru kullanır.	• Adları/isimleri bilir (özel, ortak, tekil, çoğul, soyut, somut ve topluluk adlar, adlarda küçültme gibi/kadar). • Yapılarına göre adları tanır (basit, birleşik ve türemiş adlar). • Ad tamlamalarını tanır ve kullanır (belirtili, belirtisiz, takısız ve zincirleme ad tamlamaları). • Ad tamlamalarını kavrayabilme, aldıkları ekleme anlamına göre çeşitlere ayırır. • Ad tamlamaları: Tamlayan, Tamlanan, Belirtili ad tamlaması, Belirtisiz ad tamlaması, Eksiz (takısız) ad tamlaması. • Adların cümledeki görevlerine göre durumlarını kavrar ve doğru kullanır. • Ad durumları (İsmin halleri) -i, e, de, den eklerini kavrar. • Tekil ve çoğul adlardan örnekler verir. • Çoğul eki almadığı halde anlam olarak birden fazla varlığı ifade eden adlardan örnekler verir. • Sözü kök veya gövdesine yapım eki alarak yeni anlamda bir ad oluşumundan örnekler verir. • İki veya daha çok sözün birleşerek yeni bir ad oluşumundan örnekler verir. • Adların cümledeki görevlerine göre girdiği biçimleri anlar ve örnekler verir. • Adlarda küçültme eklerini kavrar ve anlamlarını öğrenir.

- Zamirleri bilir (kişi, işaret, belgisiz ve soru zamirleri)
- Eylem (eylemlerde zaman, şimdiki zaman, geçmiş zaman, gelecek zaman, geniş zaman, geçişli ve geçişsiz eylem)
- Belirteçleri (Zarf) (durum, zaman, yer-yön ve miktar) bilir. Belirteç (zarf), ilgeç (edat), bağlaç ve ünlem olan kelime ve kelime gruplarını tanır, cümlede ayırt eder ve adlandırır.

- Anlamına göre sıfatlar: niteleme sıfatları ve belirtme sıfatlarını anlar.
- Yapılarına göre sıfatlar: basit, türemiş ve birleşik sıfatları anlar.
- Bir metindeki anlamına göre ya da yapılarına göre sıfatları tanımlar.
- Sözlü ve yazılı anlatımda, anlamına göre ve yapılarına göre sıfatları doğru kullanır.
- Küçültme ve pekiştirme sıfatları aldıkları eklere göre ayırabilir.
- Metinde kişi, işaret, belgisiz ve soru zamirlerinin biçimlerini tanır.
- İşaret zamirlerini sözlü ve yazılı anlatımda doğru kullanır.
- Yazılı metindeki soru zamirlerini tanır.
- Sözlü ve yazılı anlatımda soru zamirlerini doğru kullanır.
- Eylemlerde kişi ve zamanı tanımlar.
- Eylem biçimlerini kişi ve zaman olarak doğru kullanır.
- Eylemlerde şimdiki, geçmiş, gelecek ve geniş zamanları tanımlar.
- Sözlü ve yazılı anlatımda şimdiki zaman, gelecek zaman, geçmiş zaman ve geniş zaman için eylem formlarını doğru kullanır.
- Eylemlerin emir kipini belirler ve doğru şekilde kullanır.
- Eylemleri kavrar.
- Eylemlerde üç temel zamanı (geçmiş, şimdiki ve gelecek) ve eylemlerde iç temel kişiyi kavrar.
- İkinci heceyi vurgulama kuralına göre, fiil zarfının biçimlerini doğru şekilde vurgular.
- Geçişli ve geçişsiz fiillere örnekler verir.
- Dönüşlü fiilleri uygun şekilde tanımlar ve kullanır.
- Yapılarına göre eylemleri kavrar ve uygular.
- Farklı zarfları cümle içinde doğru kullanır.
- Cümlelerde bağlaçları tanır.
- Cümle kurarken bağlaç kullanır.

Söz dizimi <i>Türkçe'de "Bir cümleyi oluşturan kelime türlerinin arasındaki ilişkileri inceleyen ve sınıflamalar yapan dil bilgisi kolu, cümle bilgisi, sentaks." anlamına gelir.</i> • Cümle kavramı, içeriği ve özelliği • Cümle öğeleri (özne, yüklem, nesne ve tümleş) • Anlamlarına göre cümle çeşitleri: (olumlu, olumsuz, soru, ünlem cümlesi) • Yapı bakımından cümle çeşitleri: (basit, birleşik, sıralı, bağlı)	• Cümlelerin temel öğelerini tanıy (özne ve yüklem-özne yüklem uyumu). • Bir isim grubu ile bir cümleyi birbirinden ayırır. • Fiil-isim yüklemının şekillerini tanıy ve ayırt eder. • Basit bir cümleinin yapısını, yüklem ve öznenin cümledeki işlevini açıklar. • Özne ve yüklem içeren basit bir cümle oluşturur. • Yüklem fiilinin biçimlerini tanıy ve ayırt eder. • Özne işlevinde farklı sözcük türleriyle (isim, zamir ve sıfat) cümleler kurar. • Cümlede özne ve yüklemi bulur ve adlandırır. • Cümleinin yardımcı öğeleri ile cümle oluşturur (nesne ve tümleş). • Yapılarına göre cümleleri bilir (basit ve birleşik cümleler). • Belirtili ve belirtisiz nesne arasındaki farkı tanıy. • Dolaylı tümleş, zarf tümleci, edat tümleci arasındaki farkı tanıy. • Yazılı metinde basit ve birleşik cümleleri bulur. • Basit ve birleşik cümleler kullanarak metin yazar. • Metin/cümledeki zarf belirleme türlerini tanıy ve belirler.
İmla Kuralları • Büyük harf veya küçük harf kullanımı • Noktalama işaretlerinin kullanımı (nokta, virgöl, soru işaret, iki nokta, üç nokta, ünlem işareti, tırnak işaretleri) • Kelimenin satır sonuna sığmayan kısmını bir satırdan diğerine taşıma	• Noktala işaretlerini doğru kullanır. • Noktalama işaretlerinin kullanımındaki kasıtlı hataları bulur ve düzeltir. • Noktalama işaretlerinin metne anlam ve dil yönünden katkılarını tartışır. • Noktalama işaretlerini işlevlerine uygun olarak kullanır.
• Anlayarak okuma • Okuduğunu Anlama: keşfedici okuma ve bilgilendirici okuma • Bir metni okurken not yazmak ve not almak/kullanmak	• Duyduğu veya okuduğu bir metinde açıkça verilen bilgilere ilişkin soruları yanıtlar. • Duyduğu veya okuduğu bir metindeki bilgileri/verileri kendi sözcüklerini kullanarak başka sözcüklerle ifade eder. • Okuduklarını zihninde canlandırır ve görsellerden yararlanarak metnin içeriğini tahmin eder. • Tablo, grafik, diyagram ve haritalarda sunulan verileri açıklar. • Belirli gereksinimlere göre tablolar, grafikler, diyagramlar içeren kısa bir rapor oluşturur. • Belirli konuları belirterek çevresinin veya bilinen bir nesnenin haritasını oluşturur.

	• Okuduğunuz veya duyduğunuz bir metindeki anahtar sözcükleri ve ana noktaları kullanarak notlar alır. • Daha önce alınan notlara dayanarak okunan veya duyulan metnin özetini yapar. • Duyduğu veya okuduğu bir metni birkaç cümleyle (yazılı veya sözlü olarak) özetler. • Okunan bir metindeki ifadeleri aktarır ve anlamlarını açıklar.
Etkinlik Örnekleri <i>(Örnekler, genellikle aynı içeriğin değerlendirme standartlarını birleştirir ve bu, aynı standartları veya diğerleri için kullanılacak bir model olarak hizmet edebilir. Ayrıca, bu örnekler, aynı standartlar için yeni etkinlikler oluşturmak için bir şablona dönüştürülebilir.)</i> • Öğrenciler bireysel olarak çalışır ve bir çalışma sayfası alırlar. Bu çalışma sayfasında seslerin grupları, kelime grupları ve cümleler bulunur. Her öğrenci, kendi çalışma sayfasında seslerden kelimeler oluşturmali ve bunları yazmalı, kelimelerden kısa cümleler kurmalı ve cümleleri anlamlı bir sırayla düzenlemelidir. Ardından, hangi dil öğelerinin bağımsız olarak durabileceği, nasıl gruplandırılabilir ve anlam kazanabileceği hakkında bir tartışma başlatılır. Öğrencilere dilin bir işaret sistemi olarak nasıl yapılandırıldığı ve dilin bir işareti olarak nasıl yapılandırıldığı konusunda yönlendirme yapılır." • Öğrenciler, standart ve lehçe (ağız) biçimlerinde konuşma örneklerini dinlerler, örneğin, bir lehçe hikâyeyi (ses kaydı veya öğretmenin okuması ile) veya günlük iletişimden bir konuşmayı, çocuklar için bir programdan bir kesiti, televizyon konuşmasını veya kamu açıklamasını, edebi bir eserin bir parçasını vb. dinlerler. Öğrenciler, belirtilen farklı durumlardaki dil kullanımı arasındaki farkı ayırt etmeleri ve lehçenin standart dilden nasıl farklı olduğunu belirtmeleri teşvik edilir, bu farkları özet bir biçimde tahtaya yazmaları istenir." • Dersin giriş bölümünde Beyin Fırtınası tekniği uygulanır. Tahtanın ortasına büyük harflerle "TÜRKÇE" yazılarak öğrencilerden tek kelime ile bu kelimenin kendileri için ne ifade ettiği yazması istenir. Daha sonra yazılanların içinden uygun kelimeler seçilerek üzerine yorumlanması söylenir (Önce yazdıran öğrenci düşüncelerini söyleyecek.). Etkinlik tamamlandıktan sonra Ana dilimizin bizim kimliğimiz, kültürümüz olduğundan bahsedilir. Bir toplumu yok etmenin en kolay yolunun o toplumun dilini yozlaştırmakla olacağı söylenecek. Öğrencilere bu konuda hassasiyet göstermelerinin önemli bir durum olduğu vurgulanarak ana dilin önemi açıklanır. Türk Dil Bayramı hakkında bilgi edinmeleri istenir. • Dersin giriş bölümünde Beyin Fırtınası tekniği uygulanır. Tahtanın ortasına büyük harflerle "TÜRKÇE" yazılarak öğrencilerden tek kelime ile bu kelimenin kendileri için ne ifade ettiği yazması istenir. Daha sonra yazılanların içinden uygun kelimeler seçilerek üzerine yorumlanması söylenir (Önce yazdıran öğrenci düşüncelerini söyleyecek.). Etkinlik tamamlandıktan sonra Ana dilimizin bizim kimliğimiz, kültürümüz olduğundan bahsedilir. Bir toplumu yok etmenin en kolay yolunun o toplumun dilini yozlaştırmakla olacağı söylenecek.	

Öğrencilere bu konuda hassasiyet göstermelerinin önemli bir durum olduğu vurgulanarak ana dilin önemi açıklanır. Türk Dil Bayramı hakkında bilgi edinmeleri istenir.

- Sunum ve Tartışma: Önce öğrencilere Türkçe'nin dünya dilleri arasındaki konumunu açıklayan materyaller verilir. Materyallerde Türkçenin konuşulduğu ülkeler, dilin kökeni, dil ailesi, dünya genelindeki konumu ve etkisi gibi önemli bilgiler yer alır. Ardından öğrenciler üç gruba ayrılır. Birinci grup: Dil Ağacı Çizimi- Öğrencilere Türkçe'nin ait olduğu dil ailesi olan "Altay Dili Ailesi"ni gösteren bir dil ağacı çizimi. Bu etkinlik, öğrencilere Türkçenin diğer dillerle ilişkisini anlamalarına yardımcı olabilir. İkinci grup: Dil Karşılaştırmaları- Öğrencilere Türkçeyi diğer dünya dilleriyle karşılaştırmalarını sağlayan bir etkinlik düzenlenir. Örneğin, Türkçe ve Makedoncadaki benzer veya farklı kelimeleri bulmalarını istenir. Üçüncü grup: Türkçe İsim Haritası- Türkçenin dünya genelindeki dağılımını gösteren bir harita hazırlar ve öğrencilere bu haritada Türkçenin konuşulduğu bölgeleri işaretlemelerini istenir. Sonunda her grup sunum yapar ve çalışmalarını poster şeklinde tabloya asar.
- Öğrencilere Türk dilinin farklı dönemleri olan Göktürk, Uygur, Osmanlı ve Modern Türkçe gibi dönemlere ait olan alfabelerin yer aldığı kağıtlar öğrencilere verilir. Daha sonra en başta günümüzde kullanılan Türk alfabesi ile ardından sırasıyla diğer alfabeler ile adlarını ve soyadlarını yazmaları istenir. Çalışmaları tamamladıktan sonra yazılarını paylaşıyorlar ve alfabelerdeki farklılıklar hakkında ortak yorum yapıyorlar.
- Öğrenciler gruplara ayrılır ve her grup dünya haritası üzerinde Türkçe konuşulan devletleri bulmaları istenir. Daha sonra öğrencilerin yapması gereken Türk dilini ana dil olarak kullanan devletler ile ilgili araştırmalarını ve arkadaşlarına sunmaları istenir. Ancak öğretmen ön bilgi ve öğrencileri görevlerinde doğru yönlendirmesi için her öğrencinin duyabileceği şekilde "Türk Dünyası" yazısını okur ve yazıda duydukları bölgelerden yola çıkarak Türkçenin konuşulan bölgelerini bulmaları istenir. İnternet yardımıyla buldukları devletler ve bölgeler hakkında bilgi sahibi olup, not etmeleri istenir.
- Öğrenciler Göktürk anıtlarının ve yazıtlarının yer aldığı slayt/poster/fotoğraf gösterilir. Bu tarihi objeleri hakkında bildikleri tüm bilgileri söylemeleri teşvik edilir ve öğretmen bilgileri kümeleme tekniğini kullanarak tahtaya yazar. Öğrenciler daha sonra bu bilgileri kullanarak ilk Türk eserleri özetleyerek kendi metinlerini oluştururlar. Yazılanlar sınıfın önünde okunur.
- Öğrenciler, Yusuf Has Hacıb'in hayatı ve "Kutadgu Bilig" eserini araştırarak bilgi edinirler. Okudukları şeyi birkaç cümlede özetlerler ve öğretmen tarafından hazırlanan metinle karşılaştırırlar. Özellikle Yusuf Has Hacıb'in biyografik verileri ve faaliyetleri ile ilgili ana bilgileri öğrenciler deftere kaydeder ve sonra bunları paylaşarak bir tartışma açarlar.
- Okul panosunda başlangıç noktası 6. yüzyıl, bitiş noktası ise 20. yüzyıl olacak şekilde bir zaman çizelgesi çizilir. Öğrencilerden Göktürk döneminin ne zamana kadar sürdüğünü, Uygur döneminin ne zamana kadar sürdüğünü ve Osmanlı dönemini ne kadar sürdüğü zaman ekseninde belirlemeleri istenir. Dönemler belirledikten sonra bu onları karakterize eden özellikleri sunuyorlar.

- Öğrenciler gruplara ayrılır ve her grupta, Zihinsel Harita tekniği kullanılarak "Türk Dillerinin Çeşitlilikleri" ve "Türkçenin Eski Türk Dili Varyantı" konularının kavramları yerleştirilir. Her grup, kendi haritasını sunar, öğretmen ise her sunumdan sonra yönlendirici sorularla öğrencilere bu konuyla ilgili bilmeleri gereken temel bilimsel gerçekleri açıklar.
- Öğrencilerin kendi yapmış oldukları sunumları ile "Türk Dünyası ve Ana Dilimiz Türkçe" başlıklı sınıfta pano hazırlanması istenir. Öğrenciler haritada buldukları bölgeler/devletleri işaretleyerek devlet hakkında kısa bilgiler bir kâğıda yazılır ve dünya haritasında yerleştirilir. Böylece Türkçenin konuşulduğu yerler hakkında bilgileri olmuş olur.
- Ana dili önemi vurgulanırken Türkçeye yabancı kelimelerin girdiği ve günümüzde kullanıldığı vurgulanır. Bu sözcüklerin neler olduğu ve hangi yabancı dillerden hem konuşma hem de yazı dilimize girdiğini bulmaları istenir. Ayrıca yurdumuzda kullanılan dillerde ortak sözcükler olup olmadığı araştırılır. Bu boyutla Kültürlerarası içerik geniş bir şekilde işlenir ve sınıfta tartışma ortamı yaratılır.
- Öğrencilere dikte çalışması verilir. Bu çalışmadaki amaç büyük ünlü uyumu ve küçük ünlü uyumu kuralında uyup uymadıklarını görmektir. Öğrencilerin yazdığı kelimelerin bazıları tahtada yazılıp kontrol edilir. Her örnek tahtada ayrıntılı olarak anlatılır ve doğru şekli yazılır.
- Arkadaşın sırtına yazı yazmak- öğrenciler çiftler halinde oynarlar. Alternatif olarak, birbirlerinin sırtına parmağıyla bir harf yazar ve sırtına yazılan arkadaşının bunu tahmin etmesi gerekir. Kısa kelimeler de yazılabilir.
- Verilen harflerden bir kelime oluşturun- hem ünlüler hem de ünsüzler iki kaptan alınır ve tahtaya yerleştirilir. Küçük öğrenciler için daha küçük harfler çizilir. Öğrenciler kelimeyi olabildiğince büyütme çalışmalıdır. En uzun kelime bulmaya çalışmaları gerekir. Kelimenin daha uzun olması için daha fazla harf ve aynı harf birkaç kez tekrarlanması için dikkat edilmelidir. Harfler rastgele seçildiğinden, tüm harfleri kullanarak bir kelime yazmak zor olacaktır. Örneğin: A O D K İ N Y R O- AKORDİYON
- Öğrenciler çiftler halinde çalışırlar. Her çift, kelimelerin vurgularında kasıtlı hatalar içeren bir metin alır. Öğrencilerin görevi hataları düzeltmek ve kelimelerin doğru vurgularını uygun heceye koymak için not alır. Öğrenci cevapları tahtaya kaydedilir ardından tek heceli, iki heceli, üç heceli ve çok heceli kelimelerde vurgu konumu hakkında bir açık tartışma yapılır.
- Öğrencilere bir liste verilir ve her cümleyi geçişli veya geçişsiz bir fiil kullanarak tamamlamalarını istenir. Örnekler şöyle olabilir: Ali _____ (geçişli) arabayı yıkıyor, Çocuklar _____ (geçişli) pasta pişiriyor, Ayşe _____ (geçişsiz) güler vb. Öğrencilerin cevaplarını sınıfın önünde paylaşımlarını teşvik edilir ve her cümledeki fiilin türünü belirtmelerini istenir. Doğru cevapları ve nedenlerini tartışılır.
- Öğrencilere farklı kök kelimeler verilir ve kendileri yeni anlamlı kelimeler oluşturmak için uygun yapım eklerini seçmelerini istenir. Örnek: Kök kelime: ince, Yapım eki: -lik, Yeni kelime: incelik (İnceliği olan şey, zariflik), Kök kelime: oyun, Yapım eki: -cu, Yeni kelime: oyuncu (oyun oynayan kişi) Öğrencilerin bu yeni kelimeleri cümlelerde kullanmalarını teşvik edilir. Öğrencilerin oluşturdukları yeni kelimeleri sınıfın önünde paylaşımlarını istenir. Her kelimenin ne anlama geldiğini ve hangi yapım ekinin kullanıldığını açıklamalarını isteyin.
- Öğrenciler bağımsız olarak çalışırlar. Öğretmen tahtaya yabancı kelimeler içeren cümleler yazar, öğrenciler yabancı kelimeleri tespit eder ve telaffuz ederler. Öğretmen telaffuzun not alınması istenir. Not alındıktan sonra öğretmen, tahtada yazılmış olan yabancı kelimelerin

doğru telaffuzunu içeren bir ses kaydını çalar. Öğrenciler, ses kaydındaki kelimelerin telaffuzunu dikkatlice dinler ve akıcı vurgu işaretlerinde hataları tespit ederlerse düzeltirler.

- Öğrenciler gruplar halinde çalışırlar. Öğretmen tarafından her gruba tekil ve çoğul isimler içeren bir sayfa verilir. Öğrenciler metinden çoğul şekilde bulunması gereken isimleri bulurlar ve sunarlar. Ardından öğretmen, farklı türde çoğul formları olan isimleri karşılaştırmak için bir tartışma açar. Sonunda, isimlerin çoğul türleri ve eklerine dair açıklamalar sunulur ve gruplara, bahsedilen isimleri sıralamak için üç sütuna ayrılmış bir tablo verilir ve bu tabloda cümlelerle birlikte sunum yaparlar.
- Öğrenciler gruplar halinde çalışırlar. Her grup bir metin alır. Öğrenciler, metni okumakla görevlidir ve metindeki isimleri bulmalıdır. Bu isimler, nesneler, bitkiler, hayvanlar ve büyük boyutlu nesnelerle ilişkilendirilen duygusal ya da küçük boyutları ifade eden isimlerdir. Bu isimleri iki sütuna ayrılmış bir tabloda düzenlerler. Bu ekleri oluşturan isimleri kırmızıyla vurgularlar. Öğretmen tahtada bazı isimler yazar ve öğrenciler bu isimlerden küçültücü örnekler oluştururlar. Ardından örnekleri sunarlar.
- Öğrenciler gruplara ayrılır ve öğretmen yüksek sesle bulduğu metni okur. Öğrencilerin yapması gereken dikkatlice dinleyip metinde geçen isimleri bulmaları gerekir: “..... Bugün günlerden pazartesi.....” Okunan metinde isimler belirlenir ve elde edilen sözcüklerden cümle oluşturmaları istenir. Sözcüklerden cümle oluşturma oyunu aslında isim soylu sözcüklerden cümle oluşturmaktır.
- Öğrencilere, ilgili sıfatları (belirleyici ve nesne sıfatları) bulmaları gereken bir metin verilir. İlgili sıfatları diğer sıfatlardan ayırdıktan sonra, her bir ilgili sıfatla ilgili bir cümle oluştururlar. Öğrenciler bu cümleleri sesli olarak okurlar ve ilgili sıfatların kullanımı hakkında tartışırlar.
- Öğrenciler çiftler halinde çalışırlar. Her çiftte, cümlelerin şahıs zamirlerinin uygun kısa/uzun formlarıyla tamamlanması gereken bir çalışma sayfası verilir. Cümleler öğrenci gerçekliğine ve seviyesine uygun örnekler içermektedir. Öğrenciler örnekleri arkadaşlarının önünde okur ve algılanan hatalar birlikte düzeltilir.
- Öğrencilere, “ben, sen, o, biz, siz, onlar, bizler, sizler. “ şahıs zamirlerinin çıkarıldığı kısa bir metin verilir. Görevleri boş olan alanları kullanarak metindeki uygun kısa zamir biçimini yazmaktır. Öğretmen şahıs zamirlerinin nasıl kullanıldığına dair orijinal metni öğrencilere vererek onlardan karşılaştırma yapmalarını ve olası hatalarını düzeltmelerini ister.
- Öğrenciler gruplar halinde çalışırlar. Öğretmen her gruba birkaç cümle içeren bir çalışma kâğıdı verir. Öğrenciler cümlelerdeki sayıları vurgular ve bu sayıların cümlelerin içinde kesin veya yaklaşık bir miktar ifade etme şeklini tartışırlar. Ardından, doğru bir şekilde kullanılan sayılarla ilgili uygun örneklerle öğrendiklerini paylaşırlar.
- Öğrenciler gruplara ayrılır. Önceden öğretmen tarafından hazırlanan fiil şahıs ekleri ve fiil şahıs eki olmayan kâğıt parçaları hazırlanır. Öğretmen bu kâğıt parçalarından her grubun çekiliş yapmasını ister. Çekiliş yapan gruplar örnekler yazar ve konularının sunumunu yapar. Öğretmen, gruplar sunum yaptıktan sonra konu farklarını bulduktan sonra grup liderine/gruplara soru yöneltir.
- Öğrencilere belirli resimler için örnekler yazma görevi verilir, ancak eylemi (fiili) gerçekleştiren kişinin aynı olmasını ve gösterilen eylemlerin (fiillerin) paralel olarak gerçekleşmesini sağlayın. (Öğrenciler her iki eylemin de şahıs fiil formlarıyla ifade edildiği örnekler

verirlerse, onlara zarf fiil kullanılarak örnek verilir.) Yazılı örnekler tahtada paylaşılır ve tartışılır. Öğrenciler zarf fiilin oluşumunu ve cümledeki uygulamasını kendileri keşfederler, bunun için birlikte tahtaya yazdıkları bir plan oluştururlar.

- Öğrencilere bir fiil listesi verilir, bunlar arasından seçim yapılır ve fiili kullanarak, ancak "-için, ile, - kadar, - gibi, göre,- üzere, yalnız" edat ve bağlaçları kullanarak cümleler oluşturulur. Bağlaç ve edatların hangi fiillerde kullanıldıkları çözüldükten sonra aradaki farklar bulunur. Böylece edat ve bağlaçların bazı durumlar yer değiştirebildiği ve farklı yazılış şekilleri olduğu öğrenilir.
- Öğrenciler çiftler halinde çalışır ve birbirlerine talimatlar verirler: "Su getir!" "Kalemimi uzat!" "Kapıyı kapat!" "Beni bakma!" Verilen talimatları tahtaya yazarlar ve bu talimatların amaçlarını tartışır. Ardından, Türkçe 'de emir kipi olduğunu fark ederler ve bu kipin nasıl oluşturulduğunu belirlerler. Bu konuyu tahtada paylaşırlar ve bu kipin oluşturulma yöntemini açıklarlar.
- Öğrencilere, eylemlerin ne zaman gerçekleştiğini belirtmeden beş farklı fiil içeren birkaç cümleden oluşan bir metin yazma görevi verilir. Örnek olarak, "Tüm gün boyunca plajda yürüdüm." Öğrencilere, metinde kullanılan geçmiş belirsiz zamanın yapısı, oluşturulması ve hangi durumlarda kullanılması gerektiği konusunda yönlendirmeler yapılır. Ardından, öğrenciler bu konuyu tartışır ve paylaşırlar.
- Öğrenciler, zarf örnekleri ve bu örneklerin kullanımı ile ilgili çalışma sayfalarıyla bir çift olarak çalışırlar. Sayfanın bir tarafında zarflar, diğer tarafında cümleler yer alır. Öğrenciler zarfı ilgili cümleyle eşleştirir ve ardından her biri verilen örneklerle benzer bir örnek sunar. Öğretmen, bu etkinliği odaklı bir tartışma ile sonlandırır: Zarfların cümle içindeki rolü, cümlenin anlamını nasıl değiştirdiği veya açıkladığı gibi konuları ele alır. Öğrencilerin bu konudaki sonuçları tahtaya yazılır.
- Öğrenciler, resimlere veya fotoğraflara bakarak her biri için bir isim seçiyorlar. Ardından bu isimlere sayı, sıfat, zamir ve eylem eklemek gibi farklı dilbilgisi özelliklerini kullanarak cümleler oluşturuyorlar. Oluşturdukları cümlelerde ilk kelime (isim) ile diğer eklenen öğeler (sayı, sıfat, zamir, eylem vb.) arasındaki uyumu ve etkileşimi gözlemleyerek dilbilgisini anlamaya çalışıyorlar. Sonuç olarak, dilbilgisel özelliklerin cümlenin yapısını nasıl etkilediğini anlamaları ve isim ile diğer öğelerin nasıl uyumlu hale getirilmesi gerektiği konusunda bir anlayış geliştirmeleri amaçlanmaktadır.
- Öğrencilere "Geldim. Benim uykum var. Biz yürüdük. Koşmuşlar.", örnekler verilir. Verilen örneklerde işi yapan kimin olduğunu ve cümlede var olup olmadığı tartışılır. Verilen örneklerde özne ve yüklem farklı görevler üstelendiğini aynı zamanda da öznelerin bazen yazılmadığını ancak gizli olduğunu (gizli özne) vurgulanır. Öğrencilerden bunlara benzer örnekler vermeleri istenir.
- Öğrencilere iki örnek verilir; bir örnekte basit bir fiil yüklemi kullanılırken, diğer örnekte birleşik bir fiil yüklemi kullanılır. Öğrencilerin iki örnekteki yüklemelerin altını çizmeleri ve basit ve birleşik fiil yüklemine yapısını açıklamaları gerekir (basit fiil yüklemine nasıl temsil edilebileceğini ve birleşik fiil yüklemine nasıl oluştuğu tartışılır). Öğrenciler, basit fiil ve birleşik fiil yüklemine içeren bir örnek oluşturarak bunları sınıf arkadaşlarına sunarlar.
- Eylemsiler ile örnekler verilir. Fiil kök veya gövdelerinden yapım ekleriyle türetilerek isim, sıfat ve zarf olarak kullanılan kelimelerdir. Bu etkinlik, öğrencilere fiilimsiler tamlamaları anlama ve kullanma fırsatı sunar. Öğrenciler çiftler halinde çalışır ve her bir çift bir çalışma kâğıdı alır. Bu sayfada, fiilimsiler tamlamalar içeren örnekler verilir. Öğrencilerin görevi, her iki cümlenin de fiilimsiler tamlamalarını

çıkarmak ve tamlamanın yapısı hakkında konuşmaktır. Son olarak, her öğrenci kendi fiilimsiler tamlamayı içeren bir cümle oluşturur ve bu örnekler sınıfla paylaşılır. Etkinlik sonunda öğrenciler, öğrendikleri konular hakkında konuşurlar ve özetler oluştururlar. Bu tür etkinlikler, öğrencilere dilbilgisel yapıları anlama ve kullanma fırsatı sunar.

- Bu etkinlik, öğrencilere cümleler yazma pratiği yapmalarını sağlar ve özellikle cümlenin yapısını anlamalarına yardımcı olur. Öğrenciler, cümlelerinde özne, yükleme ve nesneyi dahil etmelidirler. Öğrenciler bu cümleleri yazdıktan sonra, öğretmen rehberlik ederek cümlenin yapısını ve öğelerini anlatır. Daha sonra, öğrencilerin yazdığı cümleleri tahtaya yazar ve her birinin nesneyi doğru bir şekilde tanımlayıp tanımlamadıklarını ve nesnenin cümlenin hangi bölümünde yer aldığını kontrol eder. Bu etkinlik, öğrencilere cümle yapısı ve öğeleri hakkında daha fazla anlayış kazandırabilir.
- Cümle konusu öğrencilerle tartışılır ve onlara yaş seviyesini de dikkate alarak bilgi verilir, ör: -Cümle nedir? -Bir cümle nelerden oluşur? - Hangi cümleler basit, hangi cümleler birleşik cümlelerdir? -Anlamalarına göre cümleler, hangi cümleler Soru cümlesi, hangi cümleler Emir cümlesidir? -Eğer alt kelimeler bir anlam ifade etmiyorsa, bu kelime dizisi oluşturarak cümle meydana gelir mi? Son olarak, bir cümlenin iki veya daha fazla kelimeden oluştuğunu ve anlam ifade etmesi gerektiği açıklanır. Ek olarak, öğrenciler planlanan etkinlikleri gerçekleştirmek için gruplara ayrılır. -Birinci grup: Bu etkinlik için öğrencilere, aşağıdaki işaretlerde verilen kelimeleri boşluklara yazarak cümle oluşturmaları için çalışma kağıtları verilir. -İkinci grup: Öğrenciler verilen metni okumalı, verilen şekilleri kelimelerle değiştirmeli ve ardından metni sayfanın altına yazmaları istenir. -Üçüncü grup: Öğrenciler kümeler halinde yazılan kelimelerden cümleler oluşturmaları istenir. -Dördüncü grup: Öğrenciler kelime işaretlerinden cümleler oluşturmaları istenir. Öğrencilerin yaşını dikkat ederek, sunulan fotoğraflar ve hikayeler aracılığıyla (fotoğrafta gördüklerine göre) birer cümle oluşturmaları istenir.
- Öğrencilere cümleler verilir ve hangi öznenin kime veya neye ne yaptığını belirlemeleri gerekmektedir. Bu tür etkinlikler, öğrencilere dilbilgisi kurallarını daha iyi anlamalarına yardımcı olabilir ve cümlelerin yapısını çözümlemelerine yardımcı olabilir. Her örnek cümle üzerinde çalışarak, öğrenciler cümledeki özneleri ve nesneleri daha iyi tanıyabilirler. Bu, dilbilgisi anlayışlarını derinleştirmelerine yardımcı olabilir.
- Bu etkinlik, öğrencilere bir cümlenin içinde yer alan zaman, yer, şekil ve miktar gibi bilgilere odaklanma fırsatı sunar. Öğrencilere örnek cümleler verilir ve bu cümlelerde yer alan bu tür bilgileri belirlemeleri ve açıklamaları gerekmektedir. Örneğin, bir cümlede kim nerede, ne zaman, nasıl ve ne kadar bir eylem gerçekleştiriyor gibi ayrıntıları belirlemeleri beklenir. Bu tür etkinlikler, öğrencilerin dilbilgisel bilgilerini uygulamalarına ve cümlelerin daha fazla anlamını çıkarmalarına yardımcı olabilir. Ayrıca, sınıf içi iş birliği ve katılımı teşvik edebilir.
- Bu etkinlik, öğrencilere dilbilgisini ve yazım kurallarını anlama ve uygulama fırsatı sunar. Öğrenciler, iyi yazılmış ve yanlış yazılmış iki farklı metinle çalışırlar. Bu metinlerin her ikisinde de dilbilgisel veya yazım hataları vardır. Öğrencilere görev verilir: İki metindeki dilbilgisi ve yazım hatalarını bulup çıkarmaları gerekmektedir. Gruplar halinde çalışarak bu hataları belirlerler ve daha sonra doğru cevaplarla metni düzeltebilirler. Bu, öğrencilere yazım kurallarını daha iyi anlamalarına yardımcı olur ve metinlerin düzeltilmiş sürümleriyle birlikte sunarak

kendi hatalarını düzeltmelerine fırsat tanır. Ayrıca, bu etkinlikler öğrencilere yazma becerilerini geliştirme ve metin düzenleme pratiği yapma fırsatı sunar.

- Öğrencilerin yazım kılavuzundan yararlanmaları ve imla hatalarının farkına varma durumunda düzeltmeye teşvik edilir. Duyulardan hareketle yazma gibi yöntem ve tekniklerin kullanılması sağlanır.
- Bu etkinlik, öğrencilerin kısaltmaları ve kısaltma kullanımının kurallarını anlamalarına ve bu kurallara göre örnekler üretmelerine yardımcı olur. Öğrencilere kısaltmaları tartışmak ve hangi kelimelerin sık sık kısaltıldığını belirlemek için rehberlik edilir. Ardından, bu kısaltmaların nasıl kullanılacağına dair yönlendirme verilir. Öğrenciler, en yaygın kısaltmaları içeren örneklerden cümleler oluşturarak pratiğe başlarlar. Öğrencilerden bazıları tahtada örnekleri yazarak ve belirli kısaltmaların belirli bağlamlarda nasıl kullanılması gerektiğini açıklayarak bu konuyu pekiştirirler. Bu tür etkinlikler, yazma ve dil bilgisi becerilerini geliştirmeye yardımcı olabilir.
- Öğrenciler, okulda yapılacak etkinlikler veya bilgiler hakkında bir duyuruyu dinler, önemli bilgileri not alır ve sonra sınıf arkadaşlarıyla bu bilgileri paylaşır. Bu etkinlik, dinleme ve bilgi toplama becerilerini geliştirmeyi amaçlar.
- Bu etkinlik, öğrencilere doğal bir görüngü (fenomen) hakkında bir metni dinlemelerini veya okumalarını ve ardından bu metni kendi kelimeleriyle özetlemelerini ve paylaşımlarını sağlar. Öğrencilere doğanın olayları veya doğal olaylar hakkında daha iyi anlayış kazandırmayı amaçlar.
- Bu etkinlikte öğrenciler, sınıflarının başarısını gösteren yarıyıl raporunu inceleyerek çeşitli verileri okur ve görselleştirirler. Ardından bu verileri sınıfta tartışır ve açıklarlar. Öğrenciler, bu verileri bir akıllı tahtada sunarak sınıfça öğrenilenleri özetlerler. Bu tür etkinlikler, öğrencilerin sayısal verileri anlama, yorumlama ve açıklama becerilerini geliştirmelerine yardımcı olabilir. Ayrıca, grup tartışmaları ve sunumları, öğrencilerin öğrendikleri konuları pekiştirmelerine yardımcı olabilir.
- Bu etkinlik, öğrencilere bir yıllık okuma alışkanlıklarını araştırma ve sunma fırsatı sunar. Öğrenciler gruplara ayrılır ve birbirlerine geçmiş yıl boyunca kaç tane kitap okuduklarını belirlerler: tümünü, yarısını veya sadece bir kitabı. Her grup, bu verileri bir anlatı veya grafikte sunacak bir hikâye yazacak kişiyi seçer. Ardından, her grup bu bilgileri sınıf arkadaşlarıyla paylaşır. Bu tür etkinlikler, öğrencilere araştırma yapma, veri toplama ve sunma becerilerini geliştirmelerine yardımcı olabilir. Ayrıca, öğrenciler arasında iletişimi artırabilir ve okuma alışkanlıkları hakkında daha fazla bilgi edinmelerine yardımcı olabilir.
- Bu etkinlik, öğrencilere doğal bir felaket durumunda nasıl hareket edilmesi gerektiği konusunda bilgi sağlama amacı taşır. Öğrenciler gruplara ayrılır ve bir olası doğal felaket durumunu simüle ederler. Bu durumda, öğrencilerin okulun birinci katının haritasını çıkarmaları gerekmektedir. Harita, öğretmenin yönergelerine göre hazırlanır ve bir açıklama anahtarı içerir. Gruplar haritaları oluşturur ve en etkili veya en açık olanı seçerler. Bu tür bir etkinlik, öğrencilere acil durum planlaması ve harita okuma becerileri kazandırabilir ve olası bir felaket durumunda nasıl hareket etmeleri gerektiği konusunda bilinçlendirme yapabilir. Ayrıca, öğrenciler arasında iş birliği ve problem çözme yeteneklerini geliştirebilir.

- Öğrencilere verilen metni incelemek ve metni anlamak için gruplar oluşturulur. Her grup farklı görevlere sahiptir, bu görevler arasında anahtar kelimeleri bulma ve yorumlama, önemli ifadeleri belirleme ve yorumlama, metni birkaç önemli cümleye özetleme gibi görevler bulunur. Her grup, bu görevleri yerine getirdikten sonra sonuçları sınıfla paylaşır. Bu tür etkinlikler, öğrencilere metin analizi ve özetleme becerilerini geliştirme fırsatı sunar ve aynı zamanda grup çalışması ve sunum yapma becerilerini de geliştirebilir.

Alan: EDEBİYAT, İFADE VE YARATICILIK

Ders sayısı: 59

Kazanımlar:

Kazandırılacak bilgi ve beceriler:

1. Farklı yazarın metinlerini ve halk eserlerinden (efsaneler, destanlar, atasözleri, deyimler, güldürücü hikâyeler, fıkralar) ayırt edebilir ve analiz edebilir;
2. Epik şiirlerin özelliklerini inceleyerek analizini yapabilir;
3. Metin türlerini (öykü, fıkra, hikâye, roman) ayırt eder ve bunları özellik unsurlarına göre analiz eder;
4. Lirik şiirlerin yapısını analiz eder ve şiirlerdeki üslup/stilistik figürleri tanıır (istiare (mecaz/metafor), ad aktarması (mecaz-ı mürsel ölçü, kafiye, redif, nakarat; ses, kelime ve kelime grubu tekrarı, ses akışı vb.);
5. Dramatik metnin özelliklerini tanımlar;
6. Metindeki olayları sözlü ve yazılı olarak kronolojik (oluş sırasına göre) ve olayların geçmişte yaşanmış bir olaydan geriye giderek anlatır;
7. Belirlenen konu, bilinmeyen konu ve seçilen bir konu üzerine, yazım kurallarına dikkat ederek kompozisyon yazar;
8. Edebi eserlerde bulunan karakterler ve kişiliklerin özelliklerini, aynı zamanda belirli ve hayali yerleri (mekânları) anlatır.
9. Yaratıcı yazı türü ile gerçekler, veriler ve bilgilere dayalı yazı türü arasında ayrım yapar ve iki türden kısa metinler oluşturur.

Öğrenci:

1. Edebi eserleri okumanın gerekliliğine ilişkin farkındalık geliştirir;
2. Yaratıcı düşünme ve yazmanın okuma ve ifade yoluyla geliştirildiğini anlar ve kabul eder.

Konular (ve kavramlar):	Ölçme ve Değerlendirme standartları:
Halk edebiyatı • Destanlar ve efsaneler (destan, efsane, gerçekçi hikaye, fantastik (hayali) hikaye) • Kısa folklorik unsurlar ve türleri (atasözleri, deyimler, mesajlar ve dilekler) • Mizahî hikâyeler • Anekdot (küçük hikaye anlatımları)	• Destan ve efsanelerin özelliklerini belirli örneklerle sıralar. • Efsaneleri ve destanları özelliklerine göre karşılaştırır ve örnekler verir. • Efsane, destan, gerçek ve fantastik hikâye arasında ayrım yapar. • Halk edebiyatın kısa tür içeriklerini karşılaştırarak, benzerlik ve farklılıkları sunar. • Halk edebiyatının kısa türlerindeki mesaj ve dilekleri tanır ve açıklar. • Mizahî halk hikâyelerinin özelliklerini sıralar. • Fıkralar anlatır: Halk fıkraları, kendi hayatından fıkralar ve bazı ünlü kişiler hakkında duyduğu veya okuduğu fıkralar.
Epik şiirler • Epik halk şarkıları • (epik anlatım, epik tekrarlamalar/epik genişlik, epik şiirin kompozisyonu, karakterler - kahramanlar, kahramanların nitelikleri, on heceli dizeler, stilistik ifade araçları - abartı, kesme işareti, derecelendirme, nakarat)	• Epik türkülerin özelliklerini sıralar. • Halk şarkısı ile bir yazarın epik şarkısı arasında fark yaratır. • Epik şiirlerinde üslup anlatım araçlarını bulur ve belirli bir şiirde kullanımını açıklar.
Lirik şiirler • Şiirin temel yapısal özellikleri (dize, kıta, lirik konu, tema, motif, şiirsel imge, kafiye şemasının gösterilmesi: kıtada diziliş şekline göre). • Lirik şiirlerin motif ve stilistik açılarından incelenmesi (motifler, mizahi şarkılar, marş; stilistik ifade araçları: istiare (metafor), ad aktarması (metonimi) kişileştirme, abartma, açıklama) Mizahın sınıflandırması ya da adlandırılmasında bir değişim/gelişim gösterdiğini ortaya koymaktadır.	• Şiirin yapısal özelliklerini tanır. • Verilen bir lirik şiirin yapısını analiz eder ve şiirin motifini belirler. • Mısraların son seslerine bakılarak bir dördlüğün kafiye düzeni çıkarır. Kafiye düzenlerinin, mısralarının son seslerindeki düzene göre çeşitleri sıralar. • Verilen bir lirik şiirdeki şiirsel imgeleri belirler ve bunları şiirdeki dizelerle destekler. • Şiirsel imgelerin görünümünü değişen algı mekanizması ile gösterir. • Lirik şiirlerdeki motifleri belirler ve şiirleri bunlara göre sınıflandırır. • Mizah şiirlerini motiflerine göre tanır ve mizahın sınıflandırılmasını “oluşum biçimlerine göre”, “oluşturulma amacına göre” ve “türlere göre” yapabilir • Lirik şiirlerdeki üslup ifade araçlarını (istiare (metafor), ölçü, kafiye, redif, nakarat; ses, kelime ve kelime grubu tekrarı, ses akışı vb.) tanır ve adlandırır. • Devlet marşın metnindeki motif ve stilistik anlatımını analiz eder.

Düz Yazı (Nesir) Düzyazı metninin unsurları (olayların sırası, olay örgüsü, içerik, karakter, fikir)	- Belirli bir epik düzyazı eserinde olay örgüsü ile öyküleyici anlatım arasında ayırım yapar. - Edebiyat eserlerinde karşısına çıkan karakterler ve edebi kişiliklerin arasındaki farkı anlatır. - Edebi metinlerde yer alan karakterin özelliklerini sıralar ve açıklar. - Edebi metinlerinde bir karakterin rolünü belirtir. - Belirli bir edebi metinde fikir bulup, fikir üretir. - Bir edebi metinde bulunan sorunlarını, gündelik hayattan örnekler vererek gerçeklikle ilişkilendirir.
Bilim- kurgu romanı Bilim kurgu romanlarında karakter, yer/mekan, zaman ve fikir	- Bir bilim kurgu romanını diğer roman türlerinden ayıran özellikleri sıralar. - Belirli bir bilim kurgu romanındaki unsurları (tema, karakterler, içerik, zaman, mekân, fikir) keşfeder ve tanımlar.
Dram Dramatik bir metnin özellikleri (dramadaki kişiler, öğreticiler, perde, sahne, görüntü, diyalog, monolog, karakter, aksiyon).	- Dramanın (tiyatronun) diğer edebi eser türlerinden ayıran özellikleri sıralar. - Belirli bir drama eserdeki dramatik metnin özelliklerini tanıır.

İfade ve yaratıcılık - Anlatım biçimleri: kronolojik (olay örgüsü) ve geriye dönük anlatım biçimleri; bir kitabın, bir olayın, bir filmin anlatımı - Tanımlayan: edebi karakter (epik karakter, düzyazıda bir karakter/kişi); Bir kitaptan alınan izlenime dayalı bir yeri, bir kitaptan alınan fantastik bir manzarayı, kişinin hayal gücüne dayalı olarak hayal edilen bir yeri/ülkeyi anlatma - Bağımsız metin yazımı: kompozisyon ve metnin uzunluğu; belirli ve bilinmeyen bir konu üzerine yazma; edebiyattan motif ve temalara göre yazı yazma; kişinin kendi çıkarına yönelik yazı yazma, yaratıcı yazma, gerçeklerle, verilerle, bilgilerle dayalı yazma; pratik metinler.	- Kronolojik anlatımı, geriye dönük anlatım biçiminden ayırır ve verilen edebi metinlerden örnekler verir. - Kurgusal ya da yaşanmış bir olayı kronolojik ve geriye dönük biçiminde anlatır. - Okuduğu bir edebi eseri, katıldığı bir etkinliği, izlediği bir animasyon/sinema filmi anlatır. - Karakterleri tanımlar; niteliklerini ve davranışlarını temsil ederek anlatır. - Yakın çevresinde bulunan bir kişiyi anlatır. - Gördüğü, okuduğu veya hayal ettiği bir yeri/alanı anlatır. - Kompozisyonu ve gerekli metin uzunluğu kurallarına uyarak, belirli bir konu ve bilinmeyen bir konu üzerine metin yazar. - Okuduğu edebi metinlerden motif ve temalara dayalı olarak mensur ve manzum eserler yazar. - Sanatsal ifade içeren metinleri, gerçeklere, verilere ve bilgilere dayanan metinlerle kıyaslama yaparak, ayırt eder. - Gerçekler ve verilerle desteklenen bir düşüncüyü ifade edeni kısa metinler oluşturur. - Kısa talimatlar, teknik açıklamalar ve reklamlar hazırlar. - Belirli bir konu veya seçilen bir konu üzerine sanatsal ifade araçlarını ve yaratıcılığını kullanarak, kompozisyon yazar. - Metin yazarken öğrenilen yazım kurallarına uyar.
Etkinlik Örnekleri: (Örnekler esas olarak aynı içeriğin derste uygulanabilecek birden fazla değerlendirme standardını birleştirir. Verilen örnekler standartların kapsamına yeni etkinlikler oluşumunda bir model olarak kullanılabilir). Öğrenciler ünlü veya yerel bir efsaneyi ve destan dinlerler. Ör: Ergenekon Destanı, Bozkurt Destanı ve Kız Kulesi (Battal Gazi) efsanesi. Yönlendirici sorularla konuyla ilgili bir plan yaparlar, karakterleri ve olayların gerçekleşme koşulları tanımlarlar. Sonunda konuşma gerçekleşir ve tespit edilen özellikler bir Ven diyagramında gösterilir. Efsaneler genellikle gerçek olaylara dayanmayan hayal ürünleridir, efsaneler daha çok bireysel nitelik taşımaktadır ve kutsal bir niteliktedir, doğaüstü olaylar daha az bulunur, kısadır, düzyazı şeklindedir, herkes anlatabilir, efsaneler tek bir olaya dayanır, mitolojik öğeler yok denecek kadar azdır. Destanlar ise tarihte gerçekleşmiş bir olaya dayanmaktadır, toplumu derinden etkileyen bir olayı konu edinir, milli ruh ön plana çıkmaktadır, doğaüstü olaylar çokça bulunur, oluşumu efsanelerden daha uzundur, manzum eserlerdir, saz ozanları anlatır, olay	

örgüsü vardır, mitolojik öğeler çok fazladır. Ven diyagramının kesişiminde Efsane ve Destan arasında benzerlikler belirlenir: Anlatılan olaylar gerçek olarak kabul edilmektedir. Her ikisinde de anlatılan olaylar ortaya çıktıkları zamanın dünyasında geçmektedir. Her ikisi de sözlü edebiyatın ürünüdür. Her ikisi de anonim özellik taşımaktadır.

- Öğrenciler gruplara ayrılır. Her grup bir kutlamanın gösterisini/simülasyonunu yapar, herkese belirli bir rol verilir. Ör: bir gelenek düğünü: gelin, damat, kayın valide, gelinin annesi, baldızlar ve b. Birinci grup düğünde gelenekleri yazıyorlar, diğer grup yeni evlenen çiftte mutluluk dilekleri yazıyorlar. Dileklerin yazılı olduğu, kişiye özel kartlar tasarlayabilir ve süsleyebilirler. Sonunda tüm gruplar Arnavut, Türk, Boşnak, Sırp, Roman ve Ulah toplulukların kısa kayıtlı kutlama videoları izliyor. Bunları defterlerine yazıp telaffuz etmeye çalışıyorlar.
- Öğrenciler Nasrettin Hoca fıkralarından birini dinlerler. Bağımsız olarak fıkrayla ilgili sorular sorarak hikâyenin mizahi özelliklerini keşfederler. Çiftler halinde yazdıkları soruları, birbirine sorup cevaplıyorlar.
- Ters Yüz Sınıf tekniğini kullanan öğrencilere, ünlü bir kişinin hakkında bir güldürücü hikâye (anekdot) bulma veya yazma görevi verilir. Gelecek derste buldukları güldürücü hikayeleri (anekdotları) okurlar. Ayrıca çevrelerinden veya ailelerinden elde edilen bir güldürücü hikâyeyi (anekdotu) de paylaşabilirler. Dersin sonunda güldürücü hikâyenin (anekdotun) en önemli özelliklerinden bazıları (ilginç olay, esprili karakterler, olayların belirsizliği) tartışılır.
- Öğrenciler, yiğitlik, yurt sevgisi, savaş ve kahramanlıkla ilgili konuları işleyen bir epik şiir okurlar. İçeriği ve karakteristik unsurları hakkında sorular yardımıyla yorum yaparlar. Bir öğretim sayfasında, epik şiirin üslup özelliklerini keşfederler ve şiirde bulmaya çalışırlar. Çalışmalar tüm sınıfın önünde sunulur.
- Öğrenciler bağımsız çalışarak, lirik bir şiir okurlar. Öğretmen şiirin içeriğine ilişkin sorular sorar, belirli dizeler tartışılır ve anlamları ile şiirsel imgeler açıklanır. Tartışmaya uygun olarak öğrenciler bir plan yaparlar: dize ve kıta türleri, tema, motif. (Öğretmen güdü ve fikirleri yazarken öğrencileri anladıklarını yazmaya motive eder ve cevapların tanımlar düzeyinde olması konusunda ısrar etmez). Yazı sınıfın önünde paylaşılır ve şiirle ilgili bir sonuç konuşması gerçekleşir.
- Öğrenciler bağımsız olarak bir şiir okurlar. Öğretmen birkaç anahtar kelimeyi belirler. Vurgulanan kelimelerden öğrenciler şiirin nedenini/ilhamını algırlar. Daha sonra kıtadaki çizgilerin düzenine göre kafiyei belirlerler: paralel, çapraz ve sarmal. Çalışmalar sınıfın önünde paylaşılır.
- Öğrenciler bağımsız çalışırlar, şiir okurlar ve ardından mısraları görselleştirirler: şiirsel bir resim seçerler ve mısraların görsel bir resmini oluştururlar. Her mısrayı ayrı ayrı göstermek için çizim yapabilir veya kesyap oluşturabilirler. Şiirde bulunan sözlerden ruh halini yansıtan unsurlara yer vermeleri teşvik edilir. Daha sonra öğrenciler çiftler halinde çalışmaya devam ederler. Görsel resimle ilgili beş kelime söylerler ve ardından onlarla kafiyei olan beş kelime daha söylerler. Kafiyei kelimelerden, kafiyei nereye yerleştireceklerine kendilerinin karar vereceği bir kıta oluştururlar. Herkesin önünde okurlar, kıtadaki yere göre hangi kafiyei kullandıklarını belirtirler.
- Öğrenciler şiirin dördümlük sayısına göre gruplara ayrılır. Her gruba farklı gazete bölümleri verilir. Beyaz bir kâğıda yapıştırmak için, gazetelerden resimler seçmeli ve resimlemeleri gereken dördümlük/şiirsel imajı temsil edecek bir kesyap oluşturmalarıdır. Her grup neden belirli resimleri seçtiklerini açıklıyor.
- Öğrenciler gruplar halinde çalışırlar ve tüm sınıfın çalışılan şiirin bir kıtasını alırlar. Her grup kendi kıtasını, daha doğrusu o kıtanın şiirsel imgelerini temsil edeceğini bir ses yaratmalı/bir melodi seçmelidir.

- Öğrenciler gruplar halinde çalışırlar. Her gruba farklı bir motife sahip olan bir şiir verilir ve görev, kelimeler, ifadeler, cümleler, hikayeler, renkler ve akıllarına gelen her şeyi içeren, bir kâğıt üzerinde tematik bir gösterim yaparlar, ancak bu, aldıkları motifle ilgili olmalıdır. Şiirdeki motifin ne olduğu açıklanarak sınıf arkadaşlarına sunulur.
- Öğrenciler mizahi motiflerle şiir okurlar. Şiirdeki mizah unsurlarını ararlar ve tartışır. Daha sonra mizahi şiirde kullanılan mizahı, fıkra ve mizahi öyküleri karşılaştırırlar. Sonuçlar tahtaya yazılır.
- Öğrenciler ülkelerinin marşını dinler, ardından marşla ilgili sorular içeren bir çalışma sayfası verilir ve marşın içeriğini analiz ederler. (Ders müzik eğitimi dersi ile entegre edilebilir, bu derste öğrencilere farklı ülkelerin marşlarını dinleme fırsatı verilir). Sonunda öğrenciler marşı ezbere söylerler.
- Öğrenciler gruplara ayrılır. Her gruba farklı görevler vardır. Ör: Hayvanları en küçüğünden başlayarak büyüklüklerine (fare, kedi, keçi, at, fil, zürafa) göre sıralamak, kelimeleri içerdikleri harf sayısına göre sıralamak, çalıştıkları şiir veya bir kısa öykü ile ilgili beş soruyu, zorluk derecesine göre sıralamak ve b. Etkinlikten, verilen görevleri basamak basamak düzenlendiğini fark ediyorlar. Daha sonra “Çoban Çeşmesi”- Faruk Nafiz Çamlıbel şiirini okurlar ve belirli dizelerle açıklanan üslup figürleri tanırırlar.
- Öğrenciler bir istiare (metafor) hakkında hazır bilgi alırlar - Bir kelimeye gerçek anlamı dışında başka anlamlar yükleyip üstü kapalı ve gizli benzetme yapılır (Ör: İstiklal Marşı’nda geçen “Çatma, kurban olayım çehreni ey nazlı hilal!” dizesinde geçen “nazlı hilal” ifadesinde Türk bayrağı metaforu yapılmıştır yada "bir kulağından girip ötekinden çıkmak", "kulağına küpe olmak" gibi deyimlerin de çeşitli metaforlarla oluşturulduğunu ve bu deyimlerde metaforu hangi sözcük oluşturduğunu keşfetmek). Daha sonra öğrenciler gruplara ayrılır. Her gruba bir terim listesi verilir (örneğin aşk, mutluluk, korku, cesaret). Her seçilen terim veya kavramı anlatacak en az üç yaratıcı ve özgün istiare (mecaz/metafor) bulmaları gerekmektedir. Daha sonra örnekleri okurlar ve metaforu nasıl bulduklarını tartışır.
- Öğrenciler, geçmişten ünlü bir kişiyi ya da bizzat konuşma fırsatı bulamadıkları ünlü bir kişiyi hayal ederler ve onlara bir şeyler sormak ya da anlatmak isterler. O kişiye sormak istedikleri sorular bir deftere yazılır ve okunur. Tartışmada öğretmen üslup kullanarak ifade araçlarını tanımlamaya yönelik etkinliği yönlendirir, amacı hitabet sanatını (düşüncelerin sunumunun güzelliğinin önemi) öğretmektir: iyi organize edilmiş konuşma, konuşmayı süslemenin yolları ve ifade stilin yorumlanması. Etkinliğin ilerleyen aşamalarında üslup ifade araçlarıyla bir şiir okuyup analiz yaparlar.
- Gruplara ayrılan öğrenciler bir Türk ses sanatçısından şarkı seçip şarkının sözlerini yazarlar. Daha sonra öğretmenin verdiği talimatlar doğrultusunda şarkıdaki nakaratı tespit ederek diğerlerine sunarlar. Sınıfta ünlü Türk ezgileri dinlenir, öğrenciler nakaratları seçer ve açık bir tartışmayla nakarat ne için kullanıldığı sonucuna varılır.
- Öğrenciler abartı ifade cümleler içeren bir örnekler alırlar: Onun kudreti karşısında devler ülkesindeki bir cüce gibiydim. Heyecandan adımları bile unuttum. Adam o kadar güçlüydü ki bir orduya bedeldi... ve anlamlarını tartışır: İfadelerde ne kadar gerçek var ve ne anlama geliyor? Abartı terimleri tanımlıyorlar ve şiirlerden belirli alıntılarda abartı terimleri arıyorlar (Divan edebiyatında abartı ifadeleri bulurlar).
- Öğrenciler 5 gruba ayrılır. Her gruba bir şiir verilir, görevleri onu analiz etmektir. Plan tahtaya yazılır. Gruplar yazmaya başlar 5-6 dakika süreleri var, her grup farklı renk tükenmez kullanıyor, öğretmen DUR der ve grup yazdıklarını diğer gruba verir, bu şekilde şiirin analizi her gruptan geçmek üzere beş farklı renk tükenmezle yazılır. Analiz başlangıç grubuna dönene kadar bu 5 kez farklı gruplardan geçer eder. Daha sonra şiirler ve analizleri okunur.

Analiz şu bulgulardan oluşur: motif, dörtlük, şiirsel imgeler, lirik konu ve üslup ifade araçları. Şarkıların her biri yeni öğrenilen üslupbilim /stilistik ifade araçlarından birini içeriyor.

- Öğrenciler gruplara ayrılır ve her gruba bir metin verilir. Metni okurlar ve ondan anlatılan olayları bir yere kaydederler. Olayları küçük kağıtlara yazıyorlar. Olayları yazarın metindeki sırasına- olay örgüsüne- göre düzenlerler ve ardından olayları zamansal (mantıksal) oluşum sırasına göre, ilkinden sonuncusuna kadar düzenlerler ve böylece olay örgüsüne ulaşırlar. Gruplar olay örgüsünü sunar ve masal terimleriyle ilgili sonuçlara varırlar.
- Öğrenciler bireysel çalışma yaparlar. Her öğrenci günlük hayattan kendi seçtiği bir kişiyi (erkek veya kadın) 5-6 cümleyle anlatmalıdır. Birkaç öğrenci yazdıklarını sunar. Daha sonra her öğrencinin bir edebi eserden, insan, hayvan, bitki, kurgusal yaratık olabilen bir karakteri bireysel olarak tanımlaması gerekir. Birkaç öğrenci yazdıklarını sunar. Bir kişi ile bir karakter arasındaki farklar tartışılır. Daha sonra gruplara ayrılan öğrenciler, bu terimlerin tanımlandığı karakter ve kişilik hakkındaki sonuçları bir T-tablosuna yazarlar.
- Öğrenciler grup çalışması yapıyor. Her gruba bir metin verilir. Öğrenciler metindeki ana karakteri belirler ve ardından onun özelliklerini (niteliklerini) bulup yazarken, karakterin tahtaya yazılan niteliklerini çeşitli unsurlarına dayalı sonuçlar çıkarır: 1. Karakter kendisi hakkında ne söylüyor? 2. Karakter ne yapıyor ve nasıl davranıyor? 3. Diğer karakterler onun hakkında ne söylüyor ve nasıl davranıyorlar? 4. Anlatıcı karakter hakkında ne söylüyor? 5. Metinde karakterin hangi açıklamaları var?
- Öğrenciler belirli tema ve motifleri (arkadaşlık, kıskançlık, üzüntü...) ele alan bir metni okuduktan sonra aynı veya benzer olay ve duyguları günlük hayattan duydukları ya da yaşadıkları anlatırlar ve metinle ilişkilendirirler, sınıfta bu olay ve duygularla ilgili konuşma gerçekleşir. Metinden ana karakteri seçip, o karakterin neyi başarmak istediğini, neyi arzuladığını belirliyor ve daha sonra o karakterin istediğini elde etmesi için hangi karakterin ona yardımcı veya rakip olduğunu belirliyorlar.
- Öğrenciler bireysel çalışma yaparlar. Her öğrenci iki sütuna bölünmüş bir Günlük doldurur. İlk sütunda belirli bir bilim kurgu romanından öğretmenin hazırladığı konuyla ilgili, karakterlere, içeriğe, zamana, mekâna, fikre vb. sorular, örnekler, alıntılar bulunur. İkinci sütunda öğrenci cevaplar, yorumlar ve sonuçlar vererek sütünü doldurur.
- Öğrenciler bireysel çalışma yaparlar. Her öğrencinin, sabahtan o an'a kadar, o gün başına gelenleri kronolojik sırayla anlatması gerekir. Daha sonra hayatlarındaki olayları anlatırlar. Öğrenciler ayrıca albümlerinden (farklı yaşlara ait) karıştırılacak ve ardından hikâye anlatacakları fotoğrafları da getirip, oluş sırasına göre düzenleyebilirler. Kronolojik ve geriye dönük anlatım kavramları tartışılır ve ardından öğrenciler çiftler halinde bu kavramları karşılaştıran bir Ven diyagramı oluştururlar. Gruplar halinde öğrenciler farklı metinlerdeki kronolojik ve geriye dönük anlatım örneklerini keşfeder ve sıralar.
- Stop motion animasyon filmi uygulamasının kurulu olduğu okul tabletlerinde stop motion tekniğini kullanan öğrenciler, gruplar halinde animasyon videolar oluşturuyor. Önceden gruplar bir hikâye hikâye oluşturur ve videonun yapımı için materyaller hazırlarlar. Video yapıldıktan sonra gruba sunulur ve birisi hikâyeyi anlatır. Daha sonra aynı hikâyeyi bireysel anlatırlar.
- Öğrenciler bağımsız olarak çalışırlar, ziyaret edilen bir gösteri (kültürel, spor, insani) anlatırlar. Bunu anlatırken kompozisyonu kurallarına ve önerilen uygun uzunluklara saygı göstermelidirler.

- Öğrencilere destansı bir karakteri betimlemeye görevi verilir. Yazmaya başlamadan önce öğretmen bu karakterin yer aldığı şiiri okuması, dizelerine ve davranışlarına dikkat etmesi yönünde talimatlar verir. Buna göre metni alıntılarla birlikte yazıyorlar. Sonunda belirtilen kişinin yazan kişi üzerinde ne gibi etkileri olduğu yazılır.
- Öğrencilere son okunan kitabı hatırlatılır. Kendilerinde özel bir izlenim bırakan belli bir yeri hatırlıyorlar. Bunu anlatırlar ve yazılanları okurlar. (Öğretmen hatırlatma ve motivasyon amacıyla alıntılar hazırlayıp bunları tahtaya yazabilir).
- Öğrenciler cam bir kaptan seçim yapabilecekleri birden fazla konunun yer aldığı bir kâğıt çekerler. Her öğrenci seçtiği konu ile ilgili aklına gelen ilk kelimeyi söyler ve tahtaya yazar. Daha sonra öğrenciler seçtikleri bir konu hakkında bir kompozisyon yazmalı, böylece tahtadaki tüm kelimeleri mantıklı ve anlamlı bir bütün halinde getirip birleştirmelidirler. Öğrenciler yazarken kompozisyonu kuralına (giriş, ana ve son bölüm) ve 150-170 kelime kullanım kurala uymalı.
- Öğrenciler bireysel çalışırlar. Her öğrenci, en güçlü izlenimi bırakan bir edebi metni yorumlayıp sunar. Okunan metinle ilişkin kendi deneyimini açıklar; renk, koku, tat, ses (Örneğin, Metni hangi renkle ve neden bu renkle ilişkilendiriyor? Onda hangi kokuları uyandırıyor? Belli bir tatla ilişkilendirebiliyor mu? İçerikle ilgili, konu ya da karakter hakkında olumlu ya da olumsuz bir tutum ifade ediyor. Diğer öğrenciler de tartışmaya katılıp görüşlerini belirtirler.
- Öğrenciler seçtikleri konuya uygun olarak, belirlenen plan ve yönlendirmelere göre bir hikâye anlatırlar. Hikâye bir top oyunu ile anlatılır. Örneğin topu alan ilk öğrenci hikâyeye bir veya iki cümleyle başlıyor. Daha sonra topu başka bir öğrenciye veriyor ve hikâyeye bir-iki cümleyle devam ediyor. Top sınıftaki tüm öğrencilere gider ve her öğrenci hikâye tamamlayana kadar topu bir birine verirler. Anlatılan hikâye daha sonra yazılır ve bu yaratıcı etkinliğin son ürünü olarak sunulur.
- Öğrenciler sınıfta ilaçlardan, cihazlardan, oyunlardan vb. kullanma talimatlarını getirirler. Öğretmen birkaç farklı talimat seçer ve öğrencileri gruplara ayırır. Her grup metni okumalı ve bilinmeyen kelimeleri bulmalıdır. Daha sonra birkaç talimat sesli okunur. Kullanma talimatların yazı stili ve verilen bilgiler hakkında tartışma yaparlar. Öğrencilerin bunları defterlerinde not ederler ve sonra okurlar. Dersin ikinci bölümünde grup halindeki öğrenciler okulda hakkında bir talimat yazarlar.

Alan: MEDYA OKURYAZARLIĞI

Ders sayısı: 15

Kazanımlar:

Öğrenci:

1. Medya alanında yanlış bilgi (dezenformasyon/bilgi çarpıtma) ve manipülasyonları tespit eder ve açıklar;
2. Sosyal medyada iletişim kurarken olası riskleri belirler;
3. Sosyal medyanın, beden imaj oluşumu üzerindeki etkisinin sonuçlarını algılar;
4. Medya içeriğin basit analizini yapmak.

Öğrenci:

5. Medyada yanlış bilgi (dezenformasyonlar) yaymanın ve manipülasyon kullanmanın sonuçları algılar;
6. Sosyal medyanın gençlerin güvenliği ve refahına yönelik tehlikesini bilir.

Konular (ve kavramlar):	Değerlendirme standartları:
• Yanlış bilgi (dezenformasyon) ve manipülasyonlar (kasıt olmaksızın yanlış bilgi/misenformasyon, dezenformasyon ve zararlı bilgi/ malenformasyon; görsel dezenformasyon, duygusal manipülasyon)	• Medya alanında yayınlanan farklı manipülatif bilgi türlerini açıklar. • Görsel içerikli manipülasyonlarla ilgili örnekler verir. • Görsel içeriklerin duygusal manipülasyon için nasıl kullanıldığını dair örneklerle açıklar.
• Sosyal medyanın tehlikeleri (kişisel veri gizliliği, gizli reklam, sahte profil, bot)	• Kişisel verileri çevrimiçi korumanın yollarını açıklar. • Çeşitli medya içeriğindeki gizli reklamları tanır. • Sahte bir profilin sosyal medyada nasıl tanınacağını açıklar. • Botların özelliklerini sıralar. • Sahte sosyal medya profillerinin ve botların en yaygın belirtilerini tanımlar.
• Sosyal medya ve beden imajı	• Kadın ve erkek bedeninin sosyal medyada gösterildiği şekli, beden imajı oluşumunu nasıl etkilediğini örneklerle açıklar. • Medya aracılığıyla sunulan "ideal" vücut imajının gençlerin özgüvenini ve refahını nasıl etkilediğini açıklar. • Beden imajıyla ilgili medya baskısıyla baş etme stratejilerini sıralar.

• Bilgi ve ikna amaçlı medya içeriği (medya haberciliği, görüş, reklam, sosyal reklam, halkla ilişkiler, propaganda) • Medya içerik analizi (medya içeriğinin unsurları, medya mesajının amacı, dikkat çekme teknikleri)	• Bilgi amaçlı medya içeriğini tanımlar (medya bilgilendirmesi). • İkna amaçlı farklı medya içerik türleri arasında ayrım yapar (düşünce, reklam, sosyal reklam, halkla ilişkiler, propaganda). • Medya içeriğini kimin tarafından ve ne amaçla oluşturduğunu tespit eder. • Medya içeriğinin unsurlarını (kelimeler, müzik, renkler, hareketler, kamera açısı vb.) ve medya mesajın amacına ulaşmaya nasıl katkıda bulunabileceğini açıklar. • Medya içeriğinde hangi dikkat çekici teknikler kullanıldığını tanımlar. • İnsanların inançlarını, ilgi alanlarını ve deneyimlerini, medya içeriğin yorumlanması nasıl etkilediğini örneklerle açıklar. • Belirli bir medya mesajında hangi değerlerin ve bakış açıların temsil edildiğini ve hangilerinin eksik bırakıldığını tanır. • Medya mesajlarında propaganda ve manipülatif içeriği tanır.
<i>(Örnekler genellikle birden fazla derste uygulanabilecek aynı içeriğe sahip birden fazla değerlendirme standardını birleştirir. Sunulan örnekler, aynı standartlar için veya bunların kapsamına olmayan diğer yeni etkinlikler oluşturmak için bir model olarak kullanılabilir.)</i> • Öğrenciler gruplara ayrılır, her gruba öğretmenin hazırladığı bir metin verilir. Metinler dezenformasyon, misenformasyon ve malenformasyon içerir. Öğrencilere tahtada dezenformasyon, misenformasyon ve malenformasyon hakkında açıklama var ve belirli örneklerde bunların bulmalı ve neden yanlış bilgi olduğunu anlamaları gerekir. Metinlerin okunması ve analizinden elde edilen sonuçlar her grup tarafından sunulur. Sunumları, yanlış bilgilendirme ve yanlış bilgilendirme ile ilgili temel bilgilerin sonuçlandırılması için ortak bir tartışma takip eder. Sunumdan sonra konuşma gerçekleşir ve dezenformasyon ve misenformasyon hakkında sonuçlar elde edilir. (Misenformasyon örneği: okulun gerçekleştirdiği bir gezinin yer ve zaman hakkında okulun web sitesinde yanlış bilgiler verilmiştir. Bilgiler, yer ve zamana ilişkin doğru bilgi içermemektedir, fakat yayınlanmasında herhangi bir kötü niyet yok. Malenformasyon örneği: Okul gazetesinde, okulun futbol kaptanı bahçede sigara içerken çekilmiş bir fotoğrafı yayınlanmış. Bilgi kaptanın itibarını zedeler ve kamuoyu açısından hiçbir anlam ifade etmez.) • Gruplara ayrılan öğrenciler, öğretmen tarafından belirtilen sitelerde görsel içeriğin manipülasyonunu bulmakla görevlendirilirler (örneğin, sokak köpeklerle ilgili bir metin ve ardından ısırıklardan yaraları olan insanların fotoğrafları. Bu fotoğrafların amacı köpekler insanların güvenliği açısından tehlikelidir, mesajını vermek istiyor). Daha sonra şu sorular üzerinden tartışma yürütülür: Bu bilgi neden yayımlandı? Bu bilginin arkasında kim var? Bilginin alıcısında ne uyandırılmak isteniyor? Sonunda, görsel içeriğin kolayca manipüle edilebileceği, bazı "gizli" hedeflere ulaşmak için halkta duygusal tepkilere neden olabileceği sonucuna varılır.	

- Öğretmen, öğrencilere çevrimiçi iletişimde ve gerçek hayatta kişisel bilgilerin herkesle paylaşılmaması gerektiğini anlatır. Bu bilgilerin korunması ve kötüye kullanılmaması için güvenilir kişilere dışında kimseye erişilememesi gerektiğini açıklar. Daha sonra öğrencilere kişisel bilgilerin ne anlama geldiğini ifade etmeleri için bir beyin fırtınası yapılır (örneğin, ad, yaş, adres, okul, telefon numarası gibi). Ardından, öğrencilerle aşağıdaki konular üzerine tartışmalar yapılır:1. Kişisel bilgilerin korunmasının neden önemli olduğu,2. Kişisel bilgilerin nasıl korunabileceği. Bu tartışmalar sırasında, internet gizliliği için temel kurallar belirlenir, bunlar arasında kişisel bilgilerin yabancılarla paylaşılmaması, hassas bilgilerin internet üzerinde paylaşılmaması ve şifrelerin kimseyle paylaşılmaması gibi kurallar bulunabilir. Tartışma sırasında, öğretmen aynı zamanda öğrencilere, çevrimiçi deneyimleriyle ilgili herhangi bir endişe veya olay olduğunda güvenilir bir yetişkinle, özellikle aileleri veya velayet sahipleriyle açık iletişim kurmanın önemini vurgular. Sonunda, öğrenciler gruplar halinde ayrılır ve çeşitli çevrimiçi durumlarda kendi kişisel bilgilerini nasıl koruyacaklarını tartışır ve buldukları çözümleri paylaşırlar.
- Öğretmen, etkileyicinin bir ürünün iyi görünmesine nasıl yardımcı olduğunu anlattığı bir video sunar. Öğrencilerle yapılan açık bir tartışmada, öğretmenin sorduğu sorular aracılığıyla öğrenciler gizli reklam mesajını keşfederler (görünüşe göre etkileyici deneyimlerinden bahsediyor ama aslında ürünün reklamını yapıyor). Öğrenciler internette gizli reklam durumlarının benzer örneklerini bulma ve bunları başkalarına sunma görevi ile gruplara ayrılır. Daha sonra öğretmen en iyi sporcuların katıldığı bir spor karşılaşmasından (örneğin tenis maçı) bir ek sunar ve tartışma sırasında öğrenciler hangi gizli reklamların mevcut olduğunu keşfederler (örneğin kıyafetler, spor ayakkabılar, aksesuarlar, içecekler aracılığıyla). Aynı gruplar internette benzer örnekleri bulup başkalarına sunuyorlar. Sonunda, reklamların çoğunlukla bariz olmadığı, başka içeriklerle maskelendiği, bunun da tanınmasını zorlaştırdığı ve reklamı yapılan ürünlerin tüketimini etkilediği sonucuna varılan bir tartışma yürütülmektedir.
- Öğretmen, öğrencilere internet ve sosyal medya platformlarında, gerçek profillerin (gerçek kişiler tarafından oluşturulan ve yönetilen profiller) yanı sıra sahte profillerin (gerçek kişilere ait olmayan ve dolandırıcılık amaçları için oluşturulan profiller) de bulunduğunu açıklar. Daha sonra, öğrencilere gerçek bir sosyal medya profili örneği sunar, örneğin tanınmış bir ünlü kişi, ve bu profilin gerçek olduğunu nasıl tanıyabileceklerini tartışır (kişisel fotoğraflar, ayrıntılı kişisel bilgiler ve farklı durumlarda farklı etkinlikler gibi işaretler aracılığıyla). Ardından, öğretmen bir sahte profil örneği sunar ve sahte profilin tanımlanmasına yardımcı olacak işaretleri belirtir (kişisel fotoğrafların eksikliği, semboller veya başka şeylerin kullanılması, kişisel bilgilerin eksikliği, içerik ve yayınların tutarsızlığı). Daha sonra, öğretmen sosyal medya platformlarındaki bir dizi profil sunar ve her sunulan profil için öğrenciler gruplara ayrılarak gerçek veya sahte olduğunu belirler ve tanımlama işaretlerini belirtirler. Son olarak, neden sahte profillerin kullanıldığı (örneğin, anonimlik sağlama, gizli bilgi toplama,

insanları kandırma, başkalarına zarar verme, siber zorbalık) ve tanımlama işaretleri açıkça belirgin olmadığında bir profilin gerçekliğini nasıl doğrulayabileceği (örneğin, başka platformlar aracılığıyla kimliğin doğrulanması, arkadaşlık isteği gönderilmesi gibi) konularında bir tartışma yapılır.

- Öğretmen, öğrencilere "botların" (internet üzerinde otomatik görevleri gerçekleştiren yazılım) ne olduğunu açıklar ve sosyal medyadaki bot örneklerini sunar. Bu botlar, otomatik olarak içerik paylaşabilir, beğeniler yapabilir, kullanıcıları takip edebilir ve takipçi sayısını yapay bir şekilde artırabilir. Ayrıca botlar, sahte haberler yayabilir veya kamuoyu görüşünü etkileyebilirler. Öğrenciler gruplara ayrıldıktan sonra, botların farklı kullanım amaçları hakkında araştırma yapmaları ve örnekleri bulmaları istenir. Örneğin, "sohbet botları" kullanıcıların bilgi almasına yardımcı olabilirken, kötü niyetli botlar sahte haberleri yayabilirler. Tüm gruplar çalışmalarını paylaştıktan sonra, açık bir tartışma yapılır ve botların nasıl tanımlanabileceği konusunda konuşulur. Botları tanımlamada kullanılan işaretler arasında sahte profil fotoğrafları, gerçek dışı takipçi sayıları, sahte içeriklerle dolu yayınlar, mantıksız yorumlar ve reklamları paylaşma gibi özellikler bulunabilir.
- Öğrenciler gruplara ayrıldıktan sonra, reklamlarda yer alan erkeklerin ve/veya kadınların fotoğraflarını içeren reklamları bulmaları ve bu reklamlardaki erkeklerin ve kadınların ortak dışsal özelliklerini belirlemeleri görevi verilir. Grupların çalışmaları sunulduktan sonra, erkek ve kadın karakterler için ayrı ayrı şunlar gibi sorulara odaklanan bir açık tartışma başlatılır: Hangi özellikler en sık tekrarlanır? Bu karakterler genellikle hangi yaş aralığını temsil eder? Fiziksel görünümüne dair hangi mesajları iletirler? Erkek ve kadın vücutlarının mükemmel olduğu konusunda hangi önyargıları oluştururlar? Bu tartışma, reklamlardaki karakterlerin (genellikle kusursuz vücutlar, retuşlanmış resimler ve filtreler, çekici görünüm ve pozlar) gerçek dünyadaki vücut çeşitliliği ile uyuşmayan güzellik ideallerini temsil ettiği sonucuna varmak için yapılır. Ardından, şunlar hakkında konuşulur: Beden görünümünün önemi (Gençler için dış görünüm ne kadar önemlidir? Neden?) Medyanın yarattığı ideal vücut imajının gençlerin sosyal medya paylaşımlarını nasıl etkilediği (Gençler genellikle hangi tür resimler paylaşırlar? Hangi pozlar ve etkinlikler gençlerin paylaştığı görsellerde sık görülür?) ve sonuç olarak, medyanın vücut imajı üzerindeki etkisi üzerine bir tartışma yapılır.
- Öğrenciler gruplara ayrıldıktan sonra, sosyal medya platformlarındaki ünlü kişilerin profillerini (Instagram, Facebook, Twitter vb.) araştırırlar ve bu kişilerin nasıl ideal erkek ve kadın vücutlarını tanıttığını inceleyerek, görselleri, başlıkları ve yayınların yorumlarını dikkate alırlar. Ardından, her grup, gençlerin bu ideal vücut imajlarını gördüklerinde nasıl düşündüklerini, hissettiklerini ve nasıl davrandıklarını anlatan örneklerle bir sunum hazırlar. Hazırlanan sunumlar paylaşıldıktan sonra, bir açık tartışma başlar ve öğrenciler, sosyal medya platformlarındaki vücut idealinin gençlerin özsaygısını ve refahını nasıl etkilediği hakkında düşüncelerini, duygularını ve fikirlerini

paylaşırlar. Bu tartışmada, gençlerin ideal bir vücuda sahip olma baskısı altında hissedip hissetmedikleri, bu ideale ulaşmak için neler yaptıkları, bu tür davranışların sağlıklı olup olmadığı, ideal vücuda sahip olmayanların nasıl hissettiği ve diğer insanların onlar hakkında ne düşündüğü gibi konulara odaklanılır. Sonuç olarak, gençlerin negatif vücut algısı duygusal belirsizlik, hayal kırıklığı, içe kapanma ve hatta depresyon hissi yaratabileceği sonucuna varılır. Daha sonra, aynı gruplar içinde, medyanın vücut imajı üzerindeki baskıyla başa çıkma stratejileri hakkında araştırma yaparlar ve kendi fikirlerini destekleyen (resimler, alıntılar ve destekleyici mesajlar içeren) kolajlar hazırlarlar. İlk olarak bu kolajları sınıf arkadaşlarına sunarlar, ardından sergiye (sınıfın duvarı veya okul koridorunda) yerleştirirler.

- Gruplara ayrılan öğrencilere, bilgi (haber), kişinin fikrini sunma, reklam, halkla ilişkiler için sosyal reklam ve propaganda amaçlı altı adet basılı medya içeriği (İnternet'ten indirilen) listesi verilir. Öğretmen medya içeriği türlerini tahtaya yazar ve öğrencilerden verilen içeriğin türünü grup tartışması yoluyla belirlemelerini ister. Daha sonra öğretmen her içeriğin başlığını okur ve gruplar altı içeriğin her birini hangi kategoriye yerleştirdiklerini söyler. Öğretmen her içeriğin başlığının altındaki tahtada her grubun nasıl cevap verdiğini belirtir. Kısa bir sunumla öğrencilere medya içeriği türlerini anlatıyor. Sonunda açık bir tartışma ile öğretmenin sorduğu sorular yardımıyla (İçerik gerçekleri mi yoksa görüşleri mi kullanıyor? Medya içeriğini kim yarattı? Hangi amaçla yazıldı/oluşturuldu? Hangi duyguları uyandırıyor?) Öğrenciler bilgi amaçlı medya içeriği (medya haberciliği) ile ikna amaçlı medya içeriği (fikir, reklam, sosyal reklam, halkla ilişkiler ve propaganda) arasındaki farkı algılarlar.
- Öğretmen öğrencilere medya içeriğinin bileşenlerini sunar ve bunların medya içeriğinin, yani verilen içerikle gönderilen mesajın amacına ulaşmaya nasıl katkıda bulunduğunu açıklar. Daha sonra, gruplara ayrılan öğrencilere medya içeriğini aşağıdaki hususlara göre analiz etme göreviyle birlikte reklam içeren bir video oynatın (örneğin ünlü bir içeceğin reklamı):
 - 1) Yazarlık – İçeriği kim oluşturdu?;
 - 2) Format – İçeriği oluşturmak ve dikkat çekmek için hangi oluşturucu teknikler kullanıldı?;
 - 3) Hedef kitle – İçerik kime yöneliktir?; İçerik farklı izleyiciler tarafından nasıl yorumlanıyor ve deneyimleniyor?;
 - 4)İçerik – Medya içeriğinde hangi tutumlar/değerler temsil ediliyor?;
 - 5) Amaç – İçerik hangi amaçla oluşturuldu? Daha sonra her grup çalışmalarını sunar ve cevaplar karşılaştırılır. Aynı aktivite tekrarlanır ancak reklam yerine öğrencilere metinsel medya içeriğini (örneğin bir gazete köşesi) analiz etmeleri sağlanır.
- Öğrencilere, insanların minimum çabayla hızlı ve kolay bir şekilde kilo vermesine yardımcı olduğunu iddia eden bir kilo verme ürününün reklamı gösterilir. Reklam, ürünün sözde etkililiğini "kanıtlayan" öncesi ve sonrası fotoğraflarını ve ürünü kullanarak olağanüstü sonuçlar elde ettiğini iddia eden kişilerin referanslarını içermelidir. Gruplara ayrılan öğrencilerden medya içeriğini (yazarlık, format, izleyici, içerik,

amaç) Őu sorulara özel olarak analiz etmeleri istenir: (1) Fotoğrafların amacı nedir? Nasıl yapılabilirler? (2) Reklamda verilen sözler ne kadar gerçekçi? Referanslara ne kadar güvenilebilir? (3) Ürünün etkileri ne kadar düzenli olarak gösteriliyor? Etkileri doğrulayan gerçek bilimsel kanıtlar var mı? Tüm grupların yaptığı çalışmaların sunumunun ardından, tek taraflı tutumların varlığı nedeniyle medya mesajlarındaki propaganda ve manipölatif içeriğın nasıl fark edilebileceğı tartışıldı.

KAPSAYICI EĞİTİM, CİNSİYET EŐİTLİĞİ/DUYARLILIĞI, KÜLTÜRLERARASI EĞİTİM VE KONULAR ARASI ENTEGRASYON

Öğretmen, tüm öğrencileri sınıf boyunca tüm etkinliklere öğrencileri dahil ederek kapsayıcı eğitimi sağlar. Bunu yaparken, her çocuğun uygun metodolojik yaklaşımlarını (bireyselleştirme, farklılaşma, takım çalışması, akran desteğı) kullanarak bilişsel ve duygusal olarak gelişimini sağlar. Engelli öğrencilerle çalışırken, bireysel bir eğitim planı uygulayın (özel öğrenme kazanımları ve değerlendirme standartları ile) ve mümkün olduğunda diğerlerinden ek destek kullanın (kişisel ve eğitim asistanları, eğitim arabulucuları, öğretmenler, gönüllüler ve merkez uzmanları). Öğrenme güçlüklerini zamanında tespit edebilmek, öğrenme kazanımlarında ulaşmada onları cesaretlendirmek ve desteklemek için tüm öğrencileri, özellikle hassas gruplardan olanları düzenli olarak izler.

Etkinliklerin gerçekleştirilmesi sırasında, öğretmen hem erkek hem de kız çocuklarına eşit davranarak onlara cinsiyet açısından kalıplaşmış roller vermemeye özen göstermesi gerekir. Çalışma grupları oluştururken toplumsal cinsiyet temelli dengeyi sağlamaya çalışır. Öğretimde ek materyaller seçerken, toplumsal, cinsiyet ve etnik/kültürel açıdan hassas olan ve cinsiyet eşitliğini teşvik eden, yani kültürlerarasılığı teşvik eden illüstrasyonlar, görseller ve örnekler kullanmaya özen gösterir.

Mümkün olduğunda öğretmen, öğretimin planlanması ve uygulanmasında konuların/içeriklerin/kavramların entegrasyonunu kullanır. Entegrasyon, öğrencilerin diğer konuların bakış açılarını bu konuda çalıştıkları etkinliklere dahil etmelerine ve farklı alanlardan gelen bilgileri tek bir bütün halinde ilişkilendirmelerine olanak tanır.

ÖĞRENCİ BAŞARILARININ DEĞERLENDİRİLMESİ

Öğrencilerin değerlendirme standartlarını karşılamalarına olanak tanımak için öğretmenin öğrencilerin önceki deneyimlerini, bilgi ve becerilerini dikkate alması, öğrenme süreci boyunca öğrencilerin etkinliklerini sürekli olarak izlemesi ve her öğrencinin ilerlemesi hakkında bilgi toplaması gerekmektedir. Etkinliklere katılımları sırasında öğrenciler, etkinliği/görevi gerçekleştirmedeki başarı seviyelerini gösteren geri bildirim alırlar ve gelişim için yönlendirilirler (formatif değerlendirme). Bu amaçla, öğretmen şunları izler ve değerlendirir:

- Öğretmen veya akranları tarafından sorulan sözlü yanıtlar
- Sınıftaki soruların sorulması ve tartışmalara katılım
- Ev ödevleri
- Öğrenme sürecinin bir parçası olarak yapılan kontrol etme egzersizleri ve kısa sınavlara verilen cevaplar
- Proje çalışmaları
- Ders sırasında yapılan çalışmalar (örneğin, farklı gereksinimlere göre metin yazma/oluşturma, edebi metinlerin analizi ve yorumları, metinlerin dilbilgisi analizi, sunumlar, şemalar, resimler, illüstrasyonlar ve benzeri)

Her konunun öğrenme süreci tamamlandığında, öğrenci değerlendirme standartlarına ulaşma başarısına dayalı bir özet değerlendirme alır. Özet değerlendirme, bilgi testi sonuçları (objektif ve/veya deneme) ile formatif değerlendirme teknikleri aracılığıyla belirlenen ilerlemenin bir kombinasyonu olarak yapılır. Öğretim yılının sonunda, öğrenci sayısal bir özet değerlendirme alır.

Öğretim programının uygulanmasının başlangıç tarihi	2025/2026 yılı	
Kurum / Programı hazırlayan	Eğitimi Geliştirme Bürosu	Биро за развој на образованието
İlköğretim Kanununun 30. Maddesinin 3. fıkrası uyarınca ("Kuzey Makedonya Cumhuriyeti Resmi Gazetesi" no. 161/19 ve 229/20), Eğitim ve Bilim Bakanı, <i>Türkçe Dersi</i> öğretim programını VII. sınıf için kabul etti. Согласно член 30, став 3 од Законот за основно образование („Службен весник на Република Северна Македонија“ бр. 161/19 и 229/20) министерот за образование и наука ја донесе наставната програма по <i>Турски јазик</i> за VII одделение.	Број 12-12122/5 8.11.2023 година Министер за образование и наука, Doc. Dr. Jeton Shaqiri,c.p. _____	

